

บทที่ 3

ลักษณะและผลกระทบของปัญหาข้อพิพาทเหนือหมู่เกาะสแปรตลี

3.1 ภูมิหลังของกรณีพิพาทเหนือหมู่เกาะสแปรตลี

ช่วงก่อนคริสต์ศตวรรษที่ 20 มีเอกสารทางประวัติศาสตร์และแผนที่ซึ่งกล่าวอ้างโดยรัฐคู่กรณีพิพาท อันได้แก่ประเทศจีน และประเทศเวียดนามว่า ประเทศของตน เป็นผู้ค้นพบหมู่เกาะสแปรตลี และเคยใช้ประโยชน์จากหมู่เกาะต่างๆของหมู่เกาะนี้ โดยชาวประมงของประเทศจีนและเวียดนาม มีรายงานการพบชาวประมงของจีน บนเกาะ Itu Aba ของเรือสำรวจของอังกฤษ ในปี ค.ศ. 1867 และยังได้พบหลักฐาน เช่น เครื่องใช้ และหลุมศพ บนเกาะบางเกาะด้วย¹ ในปี ค.ศ. 1883 มีรายงานของเยอรมันว่า ได้ส่งกองทหารเข้ามาเพื่อสำรวจหมู่เกาะสแปรตลี แต่ไม่ได้กระทำอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการกีดกันของประเทศจีน ภายหลังจากสงครามระหว่าง จีนกับฝรั่งเศส ในปี ค.ศ. 1884 - 1885 จีนและฝรั่งเศสได้ลงนามในสนธิสัญญาปักปันเขตแดนของอินโดจีน ในวันที่ 27 มิถุนายน ค.ศ. 1884 โดยได้แบ่งเกาะทางทิศตะวันออกของเส้นเมริเดียนที่ 105 องศา 43 ลิปดา จากปารีส (108 องศา 03 ลิปดา ตะวันออก ของกรีนิช) ให้เป็นของจีน¹

ในช่วงต้นของคริสต์ศตวรรษที่ 20 เริ่มมีการแสดงออกถึงการกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลี โดยในปี ค.ศ. 1902 จีนได้ส่งกองเรือเข้าไปลาดตระเวน เกาะต่างๆในทะเลจีนใต้ และได้ทำเครื่องหมายและปักธงชาติบนเกาะบางเกาะของหมู่เกาะสแปรตลี ในปี ค.ศ. 1917 ญี่ปุ่นได้เริ่มมาทำการประมงที่บริเวณน่านน้ำรอบๆหมู่เกาะสแปรตลีและเก็บมูลค้างคาวบนเกาะต่างๆ²

ในปี ค.ศ. 1930 ฝรั่งเศส ได้ส่งกองเรือเข้ามาสำรวจน่านน้ำบริเวณรอบๆหมู่เกาะสแปรตลี ต่อมาเมื่อวันที่ 13 เมษายน ค.ศ. 1930 ฝรั่งเศสได้ กองกำลังทางทหารเข้าครอบครองเกาะ Itu Aba และ เกาะ Spratly และเกาะอื่นอีก 7 เกาะของหมู่เกาะสแปรตลี ปักธงฝรั่งเศสบนเกาะทำให้เกิดความขัดแย้งกับอังกฤษซึ่งต้องการครอบครองเกาะสแปรตลีและ Amboyna Cay ด้วยเช่นกัน เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม ค.ศ. 1933 รัฐบาลของจีน ได้ยืนยันอธิปไตย

---

¹ Daniel J. Dzurek, "The Spratly Islands Disputes: Who's On First," *Maritime Briefing*, 2,1 (1996), pp.8-9

² Deiter Heinzig, "Disputed Islands in the South China Sea," *Hamburg*, (1976), pp.25-26

ของจีนเหนือหมู่เกาะสแปรตลี และได้ทำการประท้วงฝรั่งเศส โดยอ้างสนธิสัญญาระหว่างจีนกับฝรั่งเศส ค.ศ.1887 ซึ่งจีนอ้างว่า จีนมีอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลี โดยในเดือนเมษายน ค.ศ.1933 ในระหว่างที่จีนกำลังถูกญี่ปุ่นรุกราน ได้ประกาศผนวกเกาะที่ฝรั่งเศสครอบครองดังกล่าว เข้าเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของมณฑล Ba Ria ของเวียดนาม³

ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1939 ภายหลังจากญี่ปุ่นรุกรานเกาะไหหลำ ญี่ปุ่นได้ส่งทหารเข้ายึดครองเกาะบางเกาะของหมู่เกาะสแปรตลีและเรียกหมู่เกาะสแปรตลีว่า Shin-nan และตั้งฐานปฏิบัติการเรือดำน้ำบนเกาะ Itu Aba เพื่อใช้เป็นฐานสำหรับโจมตีประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในปีเดียวกันนั้น ฝรั่งเศสได้ประท้วงญี่ปุ่นที่ได้เข้าครอบครองหมู่เกาะสแปรตลี โดยอ้างว่า ฝรั่งเศสได้ผนวกดินแดนของหมู่เกาะนี้แล้วตั้งแต่ปี ค.ศ. 1933 ญี่ปุ่นปฏิเสธการประท้วงดังกล่าว โดยโต้แย้งว่า ญี่ปุ่นได้ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจคือการประมงและการเก็บมูลค้างคาว มาตั้งแต่ ปีค.ศ. 1917 โดยไม่มีการโต้แย้ง⁵

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง ในเดือนมีนาคม ค.ศ.1946 ทหารของญี่ปุ่นซึ่งพ่ายแพ้สงครามได้ยอมจำนนต่อประเทศจีนในเวียดนาม จีนได้คืนอำนาจการปกครองเวียดนามให้แก่ฝรั่งเศส แต่ไม่ได้มอบหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ให้กับฝรั่งเศส⁶

ระหว่างเดือนสิงหาคม ค.ศ.1945 ถึงเดือนกรกฎาคม ค.ศ.1946 จีนได้ทราบข่าวว่าฝรั่งเศสได้ส่งเรือเข้ามาที่หมู่เกาะสแปรตลี จึงได้ส่งเรือไปลาดตระเวนบริเวณหมู่เกาะสแปรตลี และได้ประท้วงการกลับมาครอบครองหมู่เกาะสแปรตลีของฝรั่งเศส และได้เปิดการเจรจากันในเรื่องอธิปไตยในช่วงระหว่างเดือนตุลาคม ค.ศ.1945 ถึง เดือนมกราคม ค.ศ.1946 ภายหลังจากนั้น ฝรั่งเศสได้ยุติการเจรจาเมื่อการต่อสู้ระหว่างทหารฝรั่งเศสกับกองกำลังเวียดนามใต้ของเวียดนาม ได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น⁷

³ Daniel J. Dzurek, "The Spratly Islands Disputes: Who's On First," Ibid., p. 10

⁴ Deiter Heinzig. Ibid p. 29

⁵ สรุชัย ศิริไกร. "ความขัดแย้งระหว่าง จีน ใต้หวัน เวียดนาม ฟิลิปปินส์ มาเลเซียและบรูไน ในการอ้างกรรมสิทธิ์ทับซ้อนเหนือหมู่เกาะพาราเซล สแปรตลีและหมู่เกาะอื่นๆในทะเลจีนใต้," รายงานวิจัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หน้า.30

⁶ เรื่องเดียวกัน,

⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 26.

เมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ.1946 จีนได้ส่งกองทัพเรือเข้าไปยึดครองเกาะบางเกาะของหมู่เกาะสแปรตลี่อย่างถาวร โดยมีการตั้งป้ายหินขนาดใหญ่ระบุอำนาจอธิปไตยของจีนและได้ชักธงจีนขึ้นบนเกาะ Itu Aba เกาะ Spratly และเกาะ West York⁸

เมื่อเดือนพฤศจิกายน ค.ศ.1947 กระทรวงมหาดไทยของจีนได้พิมพ์ชื่อของเกาะต่างๆ ในทะเลจีนใต้อย่างเป็นทางการ และได้ตั้งชื่อหมู่เกาะสแปรตลี่ใหม่ ว่าหมู่เกาะ นานชา (Nansha Qundoa – South Sand Archipelago) ในวันที่ 1 ธันวาคม ค.ศ.1947 หมู่เกาะสแปรตลี่และหมู่เกาะอื่นๆ ทั้งหมดในทะเลจีนใต้ ได้ถูกกำหนดให้อยู่ภายใต้การปกครองของมณฑลกวางตุ้ง ทั้งนี้โดยให้หมู่เกาะ Dong-Xi Nansha (Pratas, Paracel, และ Spratly) รวมกลุ่มกันเป็นเขตบริหารพิเศษ

ในปี ค.ศ.1948 รัฐบาลจีนได้จัดการบริหารของจีนเหนือหมู่เกาะต่างๆ ในทะเลจีนใต้ เป็นที่เรียบร้อย โดยรัฐบาลฝรั่งเศสไม่ได้ประท้วงหรือสนใจต่อหมู่เกาะดังกล่าวอีกต่อไป ในวันที่ 7 เมษายน ค.ศ.1949 รัฐบาลสาธารณรัฐจีนได้แจ้งแก่รัฐบาลฟิลิปปินส์ว่า จีนได้ส่งทหารไปประจำที่เกาะ Itu Aba⁹

ในช่วงปลายปี ค.ศ.1949 เมื่อพรรคคอมมิวนิสต์จีนมีชัยชนะในสงครามกลางเมืองต่อรัฐบาลจีนคณะชาติ รัฐบาลจีนคณะชาติ ได้ถอนกำลังไปอยู่ที่เกาะฟอร์โมซา (ไต้หวัน) ต่อมาเมื่อปีค.ศ.1950 เมื่อกองกำลังของจีนคอมมิวนิสต์ได้โจมตีและสามารถยึดเกาะไหหลำได้ รัฐบาลจีนคณะชาติบนเกาะไต้หวันไม่มีศักยภาพในการส่งยุทธปัจจัย แก่ทหารของตนซึ่งประจำการบนเกาะบางเกาะของหมู่เกาะสแปรตลี่ได้ จึงตัดสินใจถอนกำลังกลับสู่เกาะไต้หวัน ในวันที่ 16 มิถุนายน ค.ศ. 1950¹⁰

ผลกระทบจากปัญหาสงครามเย็นและสงครามเกาหลีทำให้สหรัฐอเมริกาและอังกฤษ ไม่รับรองรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน ในขณะที่สหภาพโซเวียตและประเทศในแถบยุโรปตะวันออกก็ไม่รับรองรัฐบาลของไต้หวัน เป็นเหตุให้ไม่มีตัวแทนของประเทศจีนและประเทศไต้หวัน ในการประชุมสันติภาพนานาชาติที่นครซานฟรานซิสโกในเดือนกันยายน ค.ศ. 1951 เพื่อลงนามในสัญญาสันติภาพกับญี่ปุ่น

⁸ Ibid.,

⁹ Benito Lim, p. 87.

¹⁰ สุรชัย ศิริไกร, เรื่องเดียวกัน หน้า 27.

ในข้อ 2(f) ของสนธิสัญญาสันติภาพกับญี่ปุ่น ซึ่งลงนามในวันที่ 8 กันยายน ค.ศ.1951 ได้ระบุว่า “ญี่ปุ่นประกาศยกเลิกสนธิสัญญาทั้งหมด อธิปไตย และการอ้างสิทธิต่อ หมู่เกาะสแปรตลีและหมู่เกาะพาราเซล¹¹

ด้วยเหตุผลทางการเมืองในยุคสงครามเย็น สนธิสัญญาดังกล่าวไม่ได้ระบุว่า ประเทศใดมีอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลี จึงทำให้เกิดความคลุมเครือและเป็นช่องว่าง ให้ประเทศต่างๆ อ้างอธิปไตยทับซ้อนกันเหนือหมู่เกาะสแปรตลีในเวลาต่อมา

การไม่มีผู้แทนจากจีนและไต้หวันในที่ประชุมสันติภาพที่นครซานฟรานซิสโก ทำให้ญี่ปุ่นต้องเจรจาทำสัญญาสันติภาพกับรัฐบาลของไต้หวันในภายหลัง รัฐบาลของทั้งสอง ประเทศได้ลงนามในสนธิสัญญาที่กรุงไทเป ประเทศไต้หวัน ในวันที่ 28 เมษายน ค.ศ.1952 และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 5 สิงหาคม ค.ศ.1952¹² โดยมีเนื้อหาคล้ายคลึงกับสนธิสัญญาซานฟรานซิสโก แต่ว่าในข้อ 2 ของสนธิสัญญาระหว่างไต้หวันกับญี่ปุ่น ญี่ปุ่นได้ประกาศยกเลิกสิทธิเหนือหมู่เกาะต่างๆ ทั้งหมดในทะเลจีนใต้ รวมทั้งเกาะไต้หวัน หมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีด้วย¹³

ช่วงระหว่างปี ค.ศ.1950-1956 ยังไม่มีกองกำลังทางทหารชาติใดเข้าไปประจำการในหมู่เกาะสแปรตลี ต่อมาเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ.1956 ได้มีชาวฟิลิปปินส์ชื่อ Tomas Cloma พร้อมด้วยลูกเรือประมง 40 คน ได้สำรวจเรือมายังหมู่เกาะสแปรตลีและได้อ้างว่า ได้ค้นพบหมู่เกาะสแปรตลี ต่อมาเมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ.1971 รัฐบาลฟิลิปปินส์จึงได้ประกาศอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลี ซึ่งฟิลิปปินส์เรียกว่า หมู่เกาะ Kalayaan ประกอบด้วยเกาะต่างๆ

¹¹ Treaty of Peace with Japan หรือเรียกว่า San Francisco Treaty

Article 2 (f) “Japan renounces all right, title and claim to the Spratly Islands and to the Paracel Islands.”

¹² The Taiwan Documents Project. Treaty of Peace between the Republic of China and Japan [online]. (n.d.). Available From: <http://www.taiwandocuments.org/taipei01.htm> [2008 April,7]

¹³ Treaty of Peace between the Republic of China and Japan Article 2

“It is recognised that under Article 2 of the Treaty of Peace which Japan signed at the city of San Francisco on 8 September 1951 (hereinafter referred to as the San Francisco Treaty), Japan has renounced all right, title, and claim to Taiwan (Formosa) and Penghu (the Pescadores) as well as the Spratly Islands and the Paracel Islands.”

53 เกาะในหมู่เกาะสแปรตลี รัฐบาลจีนและไต้หวันได้ประท้วงฟิลิปปินส์ทันทีและได้เรียกร้องให้ฟิลิปปินส์ถอนทหารของตนออกจากหมู่เกาะสแปรตลีโดยทันที

ในปีวันที่ 21 ธันวาคม ค.ศ.1979 มาเลเซียได้กล่าวอ้างอธิปไตยเหนือเกาะ Swallow reef และในปี ค.ศ. 1980 มาเลเซียได้กล่าวอ้างเกาะทางตอนใต้ของหมู่เกาะสแปรตลีอีกหลายเกาะ รวมทั้ง Amboyna Cay ด้วย ส่งผลให้มาเลเซียมีปัญหาข้อพิพาทกับเวียดนามอย่างรุนแรง¹⁴

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1988 เป็นต้นมา จีนเริ่มส่งกองกำลังเข้าไปครอบครองหมู่เกาะสแปรตลีและเข้าครอบครองเกาะจำนวน 7 เกาะ ต่อมาเมื่อเมื่อวันที่ 14 มีนาคม ค.ศ.1988 กองเรือของจีนและเวียดนามได้เกิดการปะทะกันในบริเวณเกาะ Johnson Reef (Chigua) ทางตอนกลางของทะเลจีนใต้ เป็นผลให้ลูกเรือของเวียดนามเสียชีวิตประมาณ 74 คน และเรือรบของเวียดนามจมลง 3 ลำ ผลของการปะทะกันดังกล่าวทำให้รัฐบาลของทั้งสองประเทศออกมาตอบโต้ซึ่งกันและกัน สร้างความตึงเครียดให้กับปัญหาข้อพิพาทดังกล่าวมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกับรัฐซึ่งเป็นคู่กรณีพิพาท

ในปี ค.ศ. 1992 จีนจึงได้ออกกฎหมาย ชื่อ "Law on the Territorial Sea and the Contiguous Zone of 25 February 1992 " โดยในมาตรา 2 ของกฎหมายดังกล่าว ได้ระบุว่า ไต้หวันและ เกาะต่างๆในทะเลจีนใต้ซึ่งรวมหมู่เกาะสแปรตลี เป็นดินแดนของจีน ซึ่งกฎหมายดังกล่าว ได้สร้างความวิตกกังวลกับรัฐต่างๆในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ต่อปัญหาข้อพิพาทดังกล่าว เป็นอย่างยิ่ง

เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม ค.ศ.1995 รัฐบาลของฟิลิปปินส์จึงพาผู้สื่อข่าวของฟิลิปปินส์และของต่างประเทศ คนไปดูสิ่งปลูกสร้างของจีนบนเกาะ Mischief Reef และได้เกิดการเผชิญหน้ากับเรือประมงของจีน จำนวน 2 ลำ และเรือรบของจีน จำนวน 2 ลำที่อยู่บริเวณนั้น เจ้าหน้าที่กองทัพเรือของฟิลิปปินส์ได้กล่าวหาว่า เรือประมงของจีน 2 ลำดังกล่าว พยายามขัดขวางไม่ให้เรือของคณะผู้สื่อข่าวเข้าไปใกล้และต่อมาทหารของฟิลิปปินส์ได้จับเรือประมงของจีนพร้อมลูกเรือ จำนวน 62 คน

¹⁴ 2006. Spratly Island History Timeline. [online]. Available from:

<http://www.spratly.org/history/spratly-islands-history-timeline.htm>. [2008,May,1]

จากเหตุการณ์ในปี ค.ศ.1988 ซึ่งจีนและเวียดนามเกิดการปะทะกันทางทหาร และในปี ค.ศ. 1992 ซึ่งจีนได้ออกกฎหมายภายในของตน ประกาศว่า หมู่เกาะในทะเลจีนใต้ ทั้งหมดเป็นดินแดนของจีน รวมทั้งเหตุการณ์การปะทะกันระหว่างจีนกับฟิลิปปินส์ ที่เกาะ Mischief reef ในปีค.ศ. 1995 ได้สร้างความตึงเครียดและวิตกกังวลต่อประเทศในแถบ ภูมิภาคนี้เป็นอย่างมาก และเป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาแนวทางในการระงับข้อพิพาทกรณีหมู่ เกาะสแปรตลีย์อย่างจริงจัง

ตาราง แสดงเหตุการณ์การปะทะกันทางทหารในทะเลจีนใต้ระหว่างปี ค.ศ.1974-1999¹⁵

ปี	ประเทศคู่พิพาท	เหตุการณ์ทางทหาร
1974	จีนกับเวียดนาม	จีนเข้ายึดครองหมู่เกาะพาราเซลจากเวียดนาม มีทหารประมาณ 18 นายเสียชีวิตในการปะทะกันบนหมู่เกาะดังกล่าว
1988	จีนกับเวียดนาม	ทหารเรือของจีนและเวียดนามปะทะกันที่แนวปะการังจอห์นสัน (Johnson) ในหมู่เกาะสแปรตลีย์ จีนจมเรือของเวียดนาม 3 ลำ และลูกเรือเวียดนาม 70 คนเสียชีวิต
1992	จีนกับเวียดนาม	เวียดนามกล่าวหากองทัพเรือของจีนที่ประจำการบนแนวปะการังดาร์ค (De Luc) ว่า เข้ายึดเรือสินค้าของเวียดนามประมาณ 20 ลำ ซึ่งขนส่งสินค้าจากฮ่องกงในเดือนมิถุนายนถึงกันยายน
1994	จีนกับเวียดนาม	ทหารเรือของจีนและเวียดนามเผชิญกันบริเวณน่านน้ำที่เวียดนามครอบครองเพื่อทำสำรวจน้ำมันในเขต Tu Chinh แปลงที่ 133, 134 และ 135 ซึ่งเป็นบริเวณที่จีนอ้างเป็นส่วนหนึ่งของเขต Wan'Bei-21 (WAB-21)
1995	จีนกับฟิลิปปินส์	จีนเข้าครอบครองแนวปะการังมิสชีฟ (Mischief) ในหมู่เกาะสแปรตลีย์ ซึ่งเป็นบริเวณที่ฟิลิปปินส์ครอบครองทหารของฟิลิปปินส์ขับไล่จีนออกในเดือนมีนาคมและทำลายเครื่องหมายของจีน
1995	ไต้หวันกับเวียดนาม	กองทัพเรือใหญ่ของไต้หวันยิงเรือส่งเสบียงของเวียดนาม
1996	จีนกับฟิลิปปินส์	ในเดือนมกราคม เรือของจีนปะทะกับเรือบินของฟิลิปปินส์ในบริเวณใกล้กับเกาะ Capones ประมาณ 90 นาที
1997	จีนกับฟิลิปปินส์	ในเดือนเมษายน ทหารเรือของฟิลิปปินส์สั่งให้เรือเร็วและเรือประมงของจีน 2 ลำ ออกจากบริเวณที่ตันสกาโบโร (Scarborough) ทำลายเครื่องหมายของจีนและปักธงฟิลิปปินส์ จีนจึงส่งเรือรบ 3 ลำสำรวจเกาะปานาตา (Panata) และโคตา (Kota) ซึ่งเป็นบริเวณที่ฟิลิปปินส์ครอบครองอยู่
1998	ฟิลิปปินส์กับเวียดนาม	ในเดือนมกราคม ทหารเวียดนามได้ยิงเรือเร็วและเรือประมงของฟิลิปปินส์ใกล้กับแนวปะการัง Tennent (Pigeon)
1999	จีนกับฟิลิปปินส์	ในเดือนพฤษภาคม เรือของฟิลิปปินส์ปะทะและจมเรือประมงของฟิลิปปินส์ที่เกยตื้นใกล้กับหมู่เกาะสแปรตลีย์
1999	ฟิลิปปินส์กับเวียดนาม	ในเดือนตุลาคม กองทหารเวียดนามได้ยิงเครื่องบินรบของฟิลิปปินส์ที่กำลังลาดตระเวนบริเวณหมู่เกาะสแปรตลีย์
1999	ฟิลิปปินส์กับมาเลเซีย	ในเดือนตุลาคม เครื่องบินของมาเลเซีย 2 ลำ เกือบปะทะกับเครื่องบินสำรวจของฟิลิปปินส์บริเวณแนวปะการังที่มาเลเซียครอบครอง

¹⁵ United State Energy Information Administration, 2002. South China sea Region [Online].

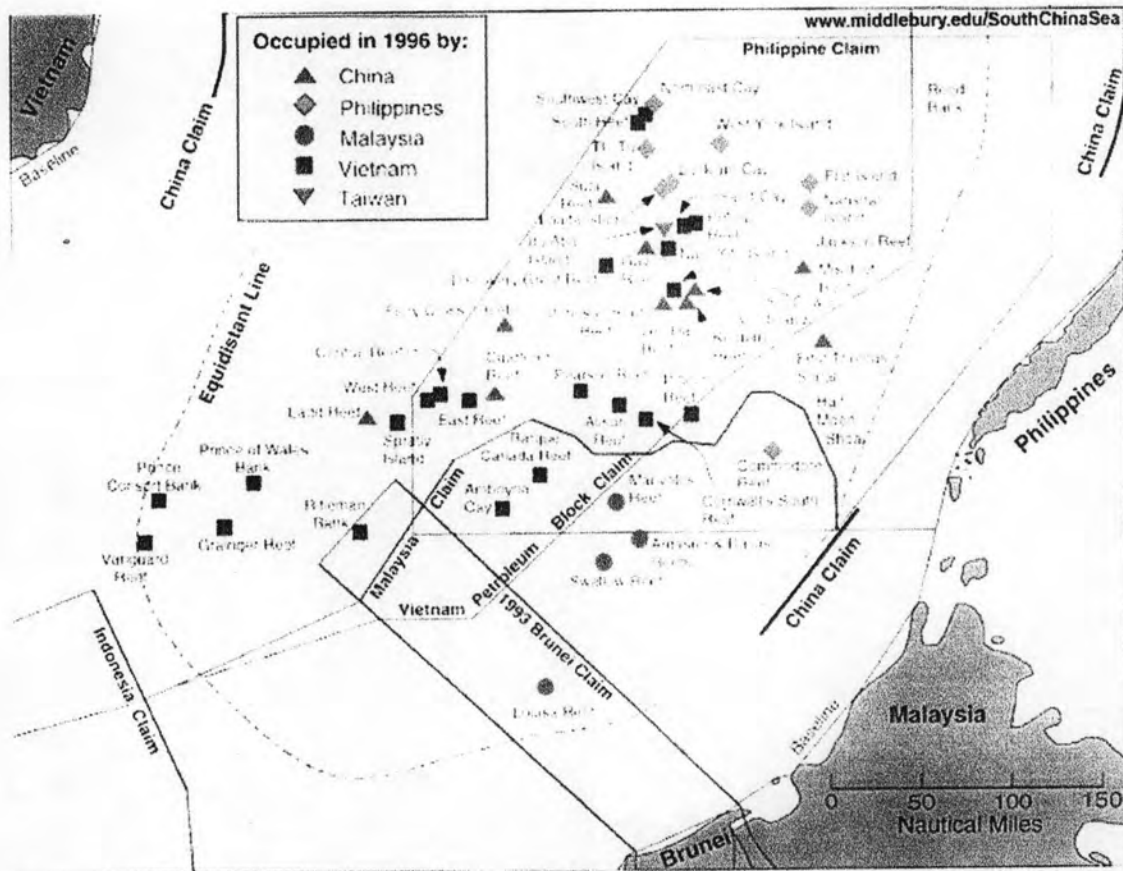

Plate 1 The Spratly features, their occupants as of 1996, and jurisdictional claims. China has placed markers on features with open triangles, but does not occupy them

รูปภาพที่ 8 แสดงการครอบครองหมู่เกาะต่างๆบริเวณหมู่เกาะสแปรตลีของรัฐคู่กรณี
พิพาท ในปีค.ศ. 1996

3.2 สาเหตุของปัญหาข้อพิพาทเหนือหมู่เกาะสแปรตลี

จากลักษณะภูมิศาสตร์ของหมู่เกาะสแปรตลี ซึ่งเป็นหมู่เกาะที่อุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตและจากการสำรวจคาดการณ์ว่า บริเวณหมู่เกาะสแปรตลี เป็นบริเวณที่อุดมไปด้วยน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติและแร่ธาตุต่างๆ รวมทั้งพันธุ์ปลานานาชนิด ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้รัฐชายฝั่งรอบทะเลจีนใต้ต่างก็กล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลี แต่ละรัฐต้องการครอบครองและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ ในปัจจุบัน ความต้องการน้ำมันมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จีนเคยส่งออกน้ำมันได้สูงถึง 27 เพอร์เซ็นต์ในปี ค.ศ. 1975 ของการผลิตทั้งหมด แต่เมื่อมาถึง ปี ค.ศ. 1991 ปริมาณการส่งออกน้ำมันกลับลดลงเหลือเพียงประมาณ 5 เพอร์เซ็นต์ ซึ่งแสดงว่าปริมาณน้ำมันสำรองของจีนเริ่มลดลงอย่างรวดเร็ว ประเทศฟิลิปปินส์ได้เคยให้ความสนใจหมู่เกาะสแปรตลีตั้งแต่ปีค.ศ. 1950 แต่ก็ได้ไม่ได้เข้าครอบครองหมู่เกาะสแปรตลีอย่างจริงจัง จนกระทั่งมีการกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีอย่างจริงจัง ในปีค.ศ. 1971 ซึ่งช่วงนั้นฟิลิปปินส์ประสบปัญหาภาวะขาดแคลนน้ำมันและต้องการแสวงหาแหล่งน้ำมัน เพื่อลดความต้องการในประเทศลง ปัจจุบันฟิลิปปินส์ยังคงประสบปัญหาภาวะขาดแคลนน้ำมันและนำเข้าน้ำมันถึงประมาณ 95 เพอร์เซ็นต์ของปริมาณการใช้ภายในประเทศทั้งหมด ซึ่งหากประเทศฟิลิปปินส์สามารถนำน้ำมันจากหมู่เกาะสแปรตลี ซึ่งเชื่อว่ามีปริมาณมหาศาล มาใช้ได้ประเทศฟิลิปปินส์จะสามารถลดการนำเข้าน้ำมันเหลือเพียงประมาณ 85 เพอร์เซ็นต์ ในกรณีของเวียดนามซึ่งเดิมเคยได้รับการช่วยเหลือด้านน้ำมันราคาถูกจากจากสหภาพโซเวียตมาตลอด ภายหลังจากล่มสลายของสหภาพโซเวียต ทำให้เวียดนามต้องพึ่งตนเอง ดังนั้นการแสวงหาแหล่งน้ำมันของตนเองจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง สิ่งเหล่านี้เป็นแรงกดดันให้รัฐต่างๆพยายามแสวงหาผลประโยชน์ให้กับรัฐของตนเองมากที่สุด

ในส่วนของลักษณะทางภูมิศาสตร์ของหมู่เกาะสแปรตลี ซึ่งเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญในทางทหารและทางการเมืองของรัฐชายฝั่งรอบทะเลจีนใต้ รวมถึงอยู่ใกล้กับเส้นทางการคมนาคมหลักในทะเลจีนใต้ ซึ่งใช้ในการขนส่งสินค้าและน้ำมันระหว่างประเทศ ทำให้รัฐต่างๆ ให้ความสนใจต่อหมู่เกาะสแปรตลีมากเพียงพอที่จะเข้ามากล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะดังกล่าวนี้ เพื่อช่วงชิงชัยภูมิที่ได้เปรียบเพื่อความมั่นคงของรัฐของตนและเป็นการขยายอำนาจทางทะเล โดยเฉพาะประเทศจีน ซึ่งต้องการแผ่ขยายอำนาจทางทะเล และต้องการควบคุมพื้นที่ในทะเลจีนใต้ หมู่เกาะสแปรตลีจึงมีความสำคัญในฐานะที่เป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญและสามารถพัฒนาให้เป็นสถานที่อำนวยความสะดวกและสนับสนุนทางทะเลและทางอากาศ

โดยการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างถาวร บนโชดหินและบนเกาะต่างๆ รวมทั้งการสร้างสนามบิน ฐานทัพเรือ จนกระทั่งฐานยิงซีปนาวุธ และเนื่องจากจากจีนเคยพิพาทกับเวียดนามถึงขั้นทำ สงครามกันมาแล้วหลายครั้ง การยึดครองหมู่เกาะสแปรตลีจึงเป็นการช่วงชิงความได้เปรียบในทาง ยุทธศาสตร์ของจีน และสามารถกดดันเวียดนาม ได้ และจีนยังได้ยึดครองหมู่เกาะพาราเซลซึ่งอยู่ ทางตอนเหนือของหมู่เกาะสแปรตลี ซึ่งแย่งชิงมาจากเวียดนามเมื่อครั้งที่เกิดสงครามเวียดนาม และเวียดนามในสมัยนั้นยังแบ่งเป็นเวียดนามเหนือกับเวียดนามใต้

นอกจากนี้ เหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่งซึ่งทำให้เกิดปัญหาข้อพิพาท เนื่องมาจากความต้องการขยายอำนาจของจีนเข้ามาในบริเวณทะเลจีนใต้ ภายหลังจากการสิ้นสุด ของยุคสงครามเย็น สหรัฐอเมริกาได้ถอนกองกำลังทางทหารออกจากประเทศฟิลิปปินส์และ เปลี่ยนยุทธวิธีจากการตั้งกองกำลังอยู่ในประเทศของพันธมิตร กลายเป็นการจัดตั้งคลังแสง และ ใช้กองกองเรือเคลื่อนที่เร็วเข้าสู่เป้าหมาย และสหภาพโซเวียตก็ได้ถอนกองกำลังจากอ่าวคัมรานท์ ของเวียดนาม ซึ่งทำให้ไม่มีกองกำลังของชาติมหาอำนาจทั้งสองประจำอยู่ในทะเลจีนใต้ ความ วิตกกังวลต่อมหาอำนาจในภูมิภาคนี้ของจีนและญี่ปุ่นเริ่มแผ่ขยายไปทั่ว ประเทศจีนเองก็อาจจะ อาศัยช่วงเวลาที่มีมหาอำนาจทั้งสองออกจากภูมิภาคนี้ แผ่ขยายอำนาจลงมาในทะเลจีนใต้ และ อาจจะต้องการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเวียดนามกับสหภาพโซเวียต โดยเฉพาะในช่วงเวลา ที่สหภาพโซเวียตกำลังพยายามปรับความสัมพันธ์กับจีน ทั้งนี้ เนื่องมาจากหากมีการสู้รบกันขึ้น ระหว่างจีนกับเวียดนาม เวียดนามก็อาจจะขอความช่วยเหลือจากสหภาพโซเวียต ซึ่งจีนเห็นว่ายังไม่พร้อมที่จะสนับสนุนเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้จีนยังมีประเด็นปัญหาทางการเมืองกับไต้หวัน ซึ่ง จีนยังถือว่าเป็นมณฑลหนึ่งของจีนอยู่ ตามนโยบายจีนเดียว การเข้าครอบครองหมู่เกาะสแปรตลี ยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงศักยภาพทางทหารของจีนต่อไต้หวันและต่อประเทศในภูมิภาคนี้ซึ่ง รวมถึงเวียดนามด้วย ทั้งนี้เนื่องมาจากจีนเคยมีข้อพิพาทกับเวียดนามหลายครั้ง ถึงแม้ว่าจะ มีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างจีนกับเวียดนามแล้วก็ตาม แต่จีนก็ยังคงมีปัญหา ข้อพิพาทเหนือหมู่เกาะพาราเซลกับเวียดนาม และจีนยังต้องการให้เวียดนามเห็นว่าจีนเป็น ประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคนี้อีกด้วย

3.3 การกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีของรัฐที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ

ประเทศที่กล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลี ทั้ง 6 ประเทศ ซึ่งมีรัฐซึ่งกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีทั้งหมด คือ จีน ไต้หวัน และเวียดนาม ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และบรูไน กล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีบางส่วน รัฐคู่กรณีพิพาทเหล่านี้ก็กล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลี โดยอาศัยเหตุผลในการกล่าวอ้างเพื่อเข้าครอบครองหมู่เกาะสแปรตลี แตกต่างกัน การพิจารณาข้อกล่าวอ้างจึงมีความจำเป็นต้องพิจารณาว่า กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับประเด็นข้อกล่าวอ้างนั้นเป็นอย่างไร และข้อกล่าวอ้างของแต่ละรัฐมีข้อเท็จจริงอย่างไร โดยแยกพิจารณาข้อกล่าวอ้างของแต่ละรัฐเพื่อแสดงให้เห็นข้อเท็จจริงในการกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลี ดังต่อไปนี้

3.3.1 กฎหมายระหว่างประเทศระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายระหว่างประเทศในเรื่องการได้มาซึ่งดินแดนของรัฐ การได้มาซึ่งดินแดนของรัฐ หรือ "Acquisition of Territory" นั้นหมายถึง การได้มาซึ่งอธิปไตยเหนือดินแดน (Acquisition of Sovereignty Over Territory) กล่าวคือ "สิทธิที่รัฐจะบริหารดินแดนใดดินแดนหนึ่งที่รัฐอื่นไม่มีสิทธิ"¹⁶

การได้มาซึ่งดินแดนที่ไม่มีรัฐใดเป็นเจ้าของโดยการครอบครอง (Occupation)

การศึกษาเรื่องการครอบครองดินแดนนั้น สมควรที่จะพิจารณาดังแต่เริ่มแรกคือ การค้นพบดินแดน บางกรณีเมื่อมีการค้นพบแล้วก็อาจมีการผนวกดินแดนแต่เพียงในนามกล่าวคือ ประกาศผนวกดินแดนนั้น ๆ เอาไว้ (Symbolic Annexation) แต่รัฐจะเป็นเจ้าของดินแดนโดยสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อมีการเข้าครอบครองอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Occupation) ซึ่งจะก่อให้เกิดการตีความหลักกฎหมายจารีตประเพณีว่า อย่างไรจึงจะถือว่าเป็นเจตนาจะเข้าครอบครอง ว่าจะถือได้ว่าได้มีการปฏิบัติต่อดินแดนนั้นหรือเข้าครอบครองดินแดนนั้นโดยมีประสิทธิภาพ

¹⁶ สมพงษ์ ชูมาก, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง, (สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), หน้า 191.

การค้นพบเพียงอย่างเดียวจะถือไม่ได้ว่ามีลักษณะเป็นการครอบครองด้วยและแตกต่างออกไปจากการผนวกดินแดนต่างๆ เอาไว้แต่เพียงในนาม แต่การค้นพบอาจเป็นก้าวแรกที่จะนำไปสู่การครอบครองอย่างมีประสิทธิภาพได้ในภายหลัง ในทางปฏิบัติการค้นพบอาจแสดงออกโดยการนำธงเข้าไปปักไว้ในดินแดนที่ค้นพบ ซึ่งกฎหมายระหว่างประเทศในคริสต์ศตวรรษ 15-16 ถือว่าไม่มีผลอันก่อให้เกิดสิทธิแต่อย่างใด การครอบครองเป็นการอ้างสิทธิในเบื้องต้นได้ หากแต่สิทธินั้นยังมีลักษณะที่ไม่แน่นอน (Inchoate Title) สหรัฐอเมริกาได้เคยอ้างสิทธิชนิดนี้ในคดีเกาะปาลมัส (Islands of Palmas Case) โดยสหรัฐอเมริกาแถลงว่าตนได้รับสิทธิมาจากสเปนในฐานะเป็นผู้สืบสิทธิ โดยที่สเปนเป็นผู้มีสิทธิในฐานะเป็นผู้ค้นพบในคริสต์ศตวรรษที่ 16 แมกซ์ ฮูเบอร์ (Max Huber) ซึ่งเป็นอนุญาโตตุลาการในคดีนี้ได้กล่าวอีกว่ากฎหมายระหว่างประเทศปัจจุบัน สิทธิที่เกิดจากการค้นพบแม้ว่าจะเป็นสิทธิที่ยังไม่แน่นอนก็สามารถที่จะพัฒนาเป็นสิทธิครอบครองได้ หากว่าได้มีการครอบครองดินแดนที่ค้นพบนั้นอย่างจริงจัง หมายความว่าสิทธิในดินแดนอันเนื่องมาจากการค้นพบนั้นไม่เป็นที่ยอมรับในสายตาของกฎหมายที่จะก่อให้เกิดสิทธิครอบครอง หากแต่เป็นหลักฐานเบื้องต้นอย่างหนึ่งที่จะก่อให้เกิดสิทธิในการครอบครองดินแดนนั้น สิทธิการครอบครองจะเกิดขึ้นต่อเมื่อรัฐผู้ค้นพบได้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการแสดงเจตนาและกระทำการเข้าครอบครองอย่างแท้จริง¹⁷

ปัญหาที่ต้องพิจารณาต่อมาก็คือ อย่างไรก็ตามจะถือว่าเป็นการครอบครองอย่างมีประสิทธิภาพหรือการครอบครองอย่างแท้จริงอันทำให้เกิดสิทธิเหนือดินแดนนั้น ๆ การครอบครองนั้น มิได้หมายความถึงการที่ครอบครองโดยการจับต้องยึดถือ หากแต่หมายความถึงการที่แสดงเจตนาเข้าเป็นเจ้าของและกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อใช้สิทธิในดินแดนนั้น

ในกฎหมายระหว่างประเทศ คำว่าการครอบครองอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Occupation) หรือการครอบครองอย่างแท้จริงนั้นหมายความถึง การขยายอำนาจอธิปไตยเข้าไปในดินแดนที่ไม่มีเจ้าของหรือดินแดนที่เคยมีเจ้าของแต่ถูกทิ้งร้างไปแล้ว

หลักการเรื่องการเข้าครอบครองอย่างมีประสิทธิภาพนั้น กฎหมายระหว่างประเทศถือว่าจะต้องอ้างสิทธิหรืออำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนนั้น และจะต้องมีการแสดงออกซึ่งอำนาจอธิปไตยในดินแดนนั้นอย่างถาวรต่อเนื่องด้วย กล่าวคือ ต้องมีองค์ประกอบ 2 ข้อ คือ มีการแสดงเจตนาครอบครอง และมีการแสดงออกซึ่งอำนาจอธิปไตยในดินแดนที่

¹⁷ Martin Dixon, Textbook on International Law, (Blackstone Press London: 2000), p.151.

ต้องการจะครอบครองนั้น ดังนั้นถ้าการแสดงเจตนาตลอดจนการกระทำที่แสดงออกมิได้มุ่งระบุให้เห็นถึงการใช้อำนาจอธิปไตย ก็จะต้องถือว่าเป็นการครอบครองอย่างมีประสิทธิภาพไม่ได้ ดังนั้นการพิจารณาว่า การกระทำเช่นใดจึงจะถือว่าเป็นการใช้อำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนอย่างต่อเนื่อง อันก่อให้เกิดสิทธิครอบครองอย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องศึกษาถึงการตีความของการกระทำของรัฐว่าอย่างไรถือว่าเป็นการครอบครองอย่างมีประสิทธิภาพในกฎหมายระหว่างประเทศ และจึงต้องศึกษาจากคำพิพากษาของศาลและอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศในคดีเกาะปาลมัส คดีเกาะคลิเปอร์ตัน และในคดีกรีนแลนด์ตะวันออก

ในคดีเกาะปาลมัส (Island of Palmas Case) ระหว่างเนเธอร์แลนด์กับสหรัฐอเมริกาเมื่อปี ค.ศ. 1928 คู่พิพาทได้นำคดีขึ้นสู่ศาลอนุญาโตตุลาการถาวรระหว่างประเทศ ประเด็นข้อพิพาทเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิเหนือเกาะปาลมัส ซึ่งตั้งอยู่ระหว่างฟิลิปปินส์ภายใต้การปกครองของสหรัฐอเมริกา และหมู่เกาะอินเดียนตะวันออกของเนเธอร์แลนด์ และศาลอนุญาโตตุลาการถาวรระหว่างประเทศ ได้มีคำวินิจฉัยที่ 829 สรุปความได้ว่า การอ้างว่าเป็นผู้ค้นพบเกาะนั้น ไม่เพียงพอที่จะถือว่ามีอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนนั้น และเมื่อมีการค้นพบจะต้องมีการครอบครองอย่างมีประสิทธิภาพตามมาและมีการแสดงออกอย่างต่อเนื่องโดยผู้มีอำนาจในการปกครองดินแดนนั้น¹⁸

ในสนธิสัญญาดังกล่าว สหรัฐอเมริกาได้สิทธิจากสเปนซึ่งเคยครอบครองอยู่ก่อน กล่าวอีกนัยหนึ่ง สเปนได้มอบสิทธิให้แก่สหรัฐอเมริกา แต่ปัญหาที่น่าพิจารณาอยู่ที่สิทธิของสเปนที่มีอยู่ขณะที่ทำสนธิสัญญากับสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 1898 แมกซ์ ฮูเบอร์ (Max Huber) ซึ่งเป็นอนุญาโตตุลาการในคดีนี้ได้พิจารณาว่า การแสดงอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนดังกล่าว ในรูปอำนาจรัฐเหนือดินแดนอย่างต่อเนื่องโดยสงบเปิดเผย เป็นเงื่อนไขสำคัญของการทำให้เกิดสิทธิการครอบครอง เมื่อหันมาพิจารณาคู่ข้อเท็จจริงในคดีจะเห็นได้ว่า สหรัฐอเมริกาได้อ้างอธิปไตยเหนือเกาะดังกล่าวโดยการอ้างสิทธิของสเปนและอ้างสิทธิตามสนธิสัญญาที่สเปนได้กระทำไว้ แต่สหรัฐอเมริกาไม่มีหลักฐานอย่างพอเพียง ซึ่งแสดงว่าสเปนได้ใช้อำนาจรัฐของตนอย่างต่อเนื่องอย่างไรในดินแดนดังกล่าว เมื่อพิจารณาฝ่ายประเทศเนเธอร์แลนด์ จะเห็นได้ว่าเนเธอร์แลนด์ใช้สิทธิโดยสงบ เปิดเผยและต่อเนื่องเหนือเกาะปาลมัส ชาวเกาะปาลมัสก็มีความผูกพันกับบริษัท

¹⁸ Malcolm N. Shaw, *International Law*, (Cambridge University Press: 1977), p.421.

อินเดียนตะวันออกของเนเธอร์แลนด์ โดยมีประจักษ์หลักฐานชัดเจนว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในรูปของการเป็นดินแดนอาณานิคมของเนเธอร์แลนด์ ทำให้เห็นว่าเนเธอร์แลนด์มีอธิปไตยเหนือดินแดนนั้น¹⁹

ในคดีเกาะคลิปปอร์ดัน ระหว่างฝรั่งเศสกับเม็กซิโก ค.ศ. 1898 ประเด็นข้อพิพาทคือการอ้างอธิปไตยเหนือเกาะดังกล่าว โดยฝรั่งเศสเคยอ้างอธิปไตยเหนือเกาะคลิปปอร์ดันเมื่อ ค.ศ. 1858 ขณะที่ได้แล่นเรือใกล้เกาะ และกงสุลฝรั่งเศสก็แจ้งไปยังฮาวายว่าตนได้อ้างอธิปไตยเหนือเกาะนี้ ต่อมาในปี ค.ศ. 1897 เมื่อเรือฝรั่งเศสแล่นมาที่เกาะและพบว่าได้มีชาวอเมริกันมาเก็บมูลนกที่เรียกว่า Guano ก็มีกรห้ามปราบปราม รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้แสดงเจตนาอย่างแข็งขันว่าไม่ตั้งใจจะอ้างสิทธิเหนือเกาะนี้ ในปีเดียวกันนั่นเอง เรือปืนของเม็กซิโกก็เข้ามาที่เกาะนี้และอ้างสิทธิเหนือเกาะนี้ โดยอ้างว่าสืบสิทธิมาจากสเปนเพราะสเปนเคยอ้างสิทธิเหนือเกาะนี้ อนุญาโตตุลาการได้วินิจฉัยว่าเกาะคลิปปอร์ดันเป็นดินแดนที่ไม่มีใครเป็นเจ้าของจนกระทั่งปี ค.ศ. 1858 แต่เมื่อฝรั่งเศสได้มีการแสดงออกถึงการใช้อธิปไตยเหนือเกาะคลิปปอร์ดันแม้ว่าจะเป็นเพียงเรื่องเล็กน้อยของกองเรือฝรั่งเศสและภายหลังฝรั่งเศสประกาศถึงการใช้อำนาจอธิปไตยต่อสาธารณชน ศาลอนุญาโตตุลาการได้กล่าวย้ำถึงหลักเรื่องการครอบครองอย่างมีประสิทธิภาพโดยปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งที่แสดงถึงการใช้อธิปไตย²⁰ นั้น

ในคดีกรีนแลนด์ตะวันออก ศาลยุติธรรมประจำระหว่างประเทศได้วินิจฉัยประเด็นข้อพิพาทที่คู่กรณี คือ นอร์เวย์และเดนมาร์กอ้างเหนือเกาะดังกล่าว โดยอาศัยหลักเรื่องการครอบครองอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม ค.ศ. 1931 นอร์เวย์ได้ออกประกาศ อ้างสิทธิครอบครองเหนืออาณาเขตของกรีนแลนด์ตะวันออก ซึ่งนอร์เวย์เข้าใจว่าไม่มีผู้ใดเป็นเจ้าของ แต่เดนมาร์กได้อ้างว่าตนมีอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนดังกล่าวเช่นกัน นอกจากนี้ นอร์เวย์ได้รับรู้ถึงอำนาจอธิปไตยของเดนมาร์กโดยสนธิสัญญาหลายฉบับ เดนมาร์กจึงได้นำคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาล Permanent Court of International Justice ศาลพิพากษาเมื่อวันที่ 5 เมษายน ค.ศ. 1933 โดยพิจารณาว่า แม้ข้อเท็จจริงจะฟังได้ว่าเดนมาร์กได้เข้าครอบครองดินแดนเกาะกรีนแลนด์หลังนอร์เวย์ก็ตาม แต่เดนมาร์กได้แสดงหลักฐานให้ปรากฏอย่างชัดถึงการใช้อำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนดังกล่าวโดยสงบ และต่อเนื่อง การอ้างสิทธิและการใช้สิทธิของเดนมาร์กชัดเจนกว่านอร์เวย์มาก และทำให้การประกาศครอบครองดินแดนของรัฐเพียงประการ

¹⁹ Ibid., p. 146-147

²⁰ Ibid.

เดียว ยังไม่ถึงว่ารัฐผู้ประกาศมีอธิปไตยแต่อย่างใด จากคำพิพากษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ศาลได้เน้นถึงเรื่องการใช้สิทธิซึ่งแสดงให้เห็นว่า เป็นการใช้สิทธิอย่างรัฐอธิปไตยเหนือดินแดนอย่างต่อเนื่องเป็นเกณฑ์สำคัญในการก่อให้เกิดสิทธิครอบครอง²¹ ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้วินิจฉัยว่า ปัจจัยที่สำคัญสองประการที่ประกอบขึ้นเป็นการกระทำอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องประกอบด้วย เจตจำนงหรือความมุ่งหมายที่จะให้การกระทำดังกล่าวมีประสิทธิภาพสูงสุดและต้องมีอย่างปฏิบัติดังกล่าวอยู่จริงหรือมีการแสดงออกมาจากผู้มีอำนาจปกครองอย่างชัดเจน²²

3.3.2 การกล่าวอ้างอธิปไตยของสาธารณรัฐประชาชนจีน

ประเทศจีนกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีทั้งหมด โดยอาศัยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในเรื่องการค้นพบและการครอบครอง²³ โดยอาศัยหลักฐานประเภทเอกสารทางประวัติศาสตร์ เช่นบันทึก และแผนที่²⁴ จีนได้กล่าวอ้างว่าหมู่เกาะสแปรตลี หรือ Nansha ในภาษาจีน เป็นของประเทศจีนมาแต่โบราณกาล ทั้งนี้โดยกระทรวงการต่างประเทศของจีน ได้ตีพิมพ์บทความ ซึ่งใช้ชื่อว่า "Jurisprudential Evidence to Support China Sovereignty over Nansha Islands" ในปีค.ศ. 2000 โดยในบทความดังกล่าวได้อ้างถึงหลักฐานต่างๆซึ่งใช้ในการกล่าวอ้างอธิปไตยและแถลงว่า การกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีของจีน ตั้งอยู่บนหลัก 3 ประการ อันได้แก่ หลักการค้นพบ, การพัฒนาและใช้ประโยชน์ และการใช้อำนาจของรัฐ โดยรัฐบาลของจีน²⁵ บทความดังกล่าวได้แสดงว่า จีนได้ค้นพบหมู่เกาะสแปรตลีนี้ มาตั้งแต่ช่วงต้นของสมัยราชวงศ์ซ่งอัน ซึ่งมีบันทึกไว้ในหนังสือทางประวัติศาสตร์ของจีนหลายฉบับ โดยได้อธิบายลักษณะทางภูมิศาสตร์ของหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับหมู่เกาะสแปรตลี และได้เรียกชื่อหมู่เกาะดังกล่าวนี้ว่า นานซา (Nansha) ในด้านการใช้ประโยชน์ จีนได้

²¹ "William R. Slomanson, Fundamental Perspectives on International Law, (Belmont, 2007), p.271.

²² Malcolm N. Shaw, *Ibid.*,

²³ Christopher C. Joyner. The Spratly Islands Disputes in the South China Sea: Problems, Policies and Prospects for Diplomatic Accommodation. [online]. (n.p.) Available From : <http://www.southchinasea.org/docs/Joyner%20spratly%20islands%20dispute.pdf> [2007, August, 15]

²⁴ Marius Gjetnes. The Regal Regime of Islands in the South China Sea. p. 13.

²⁵ Spratly-Nansha Islands of China [online]. 2005. Available from: http://www.spratlys.org/collection/spratly_more.htm. [2008, April 28]

แถลงไว้ในบทความดังกล่าว ว่า ชาวประมงของจีน ได้ใช้ประโยชน์จากหมู่เกาะสแปรตลีนี้ในการประมง มาตั้งแต่สมัยราชวงศ์ฉิน²⁶

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1988 เป็นต้นมา จีนได้ส่งกองกำลังทางทหารเข้าครอบครอง เกาะต่างๆ ในหมู่เกาะสแปรตลี ปัจจุบันจีนครอบครองหมู่เกาะสแปรตลี จำนวน 11 เกาะ ซึ่งประกอบด้วย Cuarteron reef, Fiery cross reef, Gaven reef, Johnson South reef, Kennan reef, Ladd reef, Loaita Cay, Loaita Nan, Mischief Reef, Subi reef, Whitson reef²⁷

เมื่อพิจารณาจากหลักฐานของจีน ซึ่งส่วนใหญ่คือเอกสาร บันทึก และแผนที่ ทางประวัติศาสตร์ ในทางกฎหมายระหว่างประเทศหลักฐานประเภทนี้ไม่สามารถแสดงให้เห็นถึง การใช้อำนาจอธิปไตยของจีนเหนือหมู่เกาะสแปรตลีได้อย่างแท้จริง จากคำพิพากษาของอนุญาโตตุลาการใน คดี ปาล์มส (Islands of Palmas) การได้ดินแดนของรัฐจะต้องประกอบด้วย การแสดงเจตนาจะเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตย และต้องมีการใช้อำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนนั้นโดยสงบ และอย่างต่อเนื่อง จึงจะถือว่ามี การครอบครองอย่างมีประสิทธิภาพ²⁸ ดังนั้นการกล่าวอ้างหลักฐานทางประวัติศาสตร์เรื่องการค้นพบของจีน นั้น จึงมีผลเพียงการแสดงเจตนาที่จะเข้าไปครอบครองดินแดนเหนือหมู่เกาะสแปรตลี แต่ไม่ก่อให้เกิดสิทธิใดๆเหนือหมู่เกาะสแปรตลีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของจีนซึ่งอ้างว่าได้ใช้ประโยชน์จากการเดินเรือ หรือเป็นที่พักของชาวประมง นั้น เป็นการใช้อำนาจอธิปไตยที่ไม่มีความต่อเนื่องของระยะเวลาในการใช้อำนาจอธิปไตย ของจีน อันจะถือได้ว่าได้มีการครอบครองอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ในปี ค.ศ. 1917 ญี่ปุ่นได้เคยมาทำการประมงและเก็บมูลนก (Guano) จีนก็ไม่ได้คัดค้านหรือประท้วงแต่อย่างใด ต่อมาในปี ค.ศ. 1930 ฝรั่งเศสได้เข้ามายึดครองหมู่เกาะสแปรตลี และต่อมาญี่ปุ่นก็เข้ามายึดครองในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง เป็นการแสดงให้เห็นถึงความไม่ต่อเนื่องและการขาดการบริหารปกครองบริเวณหมู่เกาะสแปรตลีของจีนดังกล่าว การที่จีนไม่ได้บริหารปกครองและใช้ประโยชน์จากหมู่เกาะสแปรตลีอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศใน

²⁶ Chin Yoon Chin. "Potential for Conflict in The Spratly Islands," (Thesis Master of Art in Security Studies. Naval Postgraduate School 2003), p.10.

²⁷ Mark J. Valencia, Jon M. Van Dyke, and Noel A. Ludwig, "Sharing the Resources of the South China Sea" (USA, 1999), p.227-237.

²⁸ Martin Dixon, *Ibid.*, p.151.

ปัจจุบัน จีนไม่มีหลักฐานอื่นที่เป็นรูปธรรมซึ่งแสดงถึงการครอบครองและใช้ประโยชน์จากหมู่เกาะสแปรตลี ที่จะสามารถนำมาเป็นหลักฐานอ้างอิงได้ ถึงแม้ว่าในอดีต จีนจะได้แสดงให้เห็นว่าจีนมีเจตนาจะครอบครองหมู่เกาะสแปรตลีทั้งหมด ด้วยการประท้วงเมื่อมีรัฐใดเข้ามาที่บริเวณหมู่เกาะสแปรตลี แต่การกระทำดังกล่าวตามกฎหมายระหว่างประเทศในปัจจุบัน ไม่ส่งผลใดๆ ต่อการการได้ดินแดนของรัฐเท่ากับการเข้าไปครอบครองและใช้อำนาจอธิปไตยอย่างแท้จริง

การกล่าวอ้างอธิปไตยของจีนที่นำมาพิจารณาในทางกฎหมายอีกประการคือ ในปี ค.ศ.1947 รัฐบาลของจีนคณะชาติซึ่งปกครองจีนอยู่ในขณะนั้นได้ประกาศ เขตอำนาจทางทะเลของจีน (Chinese Exclusive Jurisdiction) หรือที่เรียกว่า nine Dotted line หรือ U - shape ซึ่งครอบคลุมพื้นที่และหมู่เกาะในทะเลจีนใต้เกือบทั้งหมด และปรากฏอยู่ในแผนที่ของจีนทุกฉบับ²⁹ (ดูภาพ) การที่จีนกล่าวอ้างเขตทางทะเลเพื่อสนับสนุนข้อกล่าวอ้างเรื่องเหตุผลทางประวัติศาสตร์ โดยจีนอ้างว่า น่านน้ำและหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ เป็นน่านน้ำประวัติศาสตร์ของจีน การกล่าวอ้างเรื่องน่านน้ำประวัติศาสตร์นี้เคยมีปรากฏในแนวคำพิพากษาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ในคดี Fisheries Case ซึ่งยอมรับการกล่าวอ้างในลักษณะเดียวกันนี้ ซึ่งในคดีดังกล่าว ศาลพิพากษาให้นอร์เวย์ซึ่งมีน่านน้ำประชิดติดกับชายฝั่งของเกาะ Fringing Island เป็นน่านน้ำประวัติศาสตร์ และอีกคดีหนึ่งคือ Gulf of Fonseca case ซึ่งอ้างดังกล่าวถือว่าเป็นอำนาจอธิปไตยและน่านน้ำภายในอ่าว เป็นน่านน้ำประวัติศาสตร์ หลักการในเรื่องน่านน้ำประวัติศาสตร์ยังปรากฏอยู่ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลปีค.ศ.1982 ข้อ 15 ปัจจุบันในการพิจารณาเรื่องน่านน้ำประวัติศาสตร์นี้มี 3 ประการคือ การใช้อำนาจของรัฐเหนือ น่านน้ำบริเวณดังกล่าว, ความต่อเนื่องในการอำนาจของรัฐ และปฏิภณของผู้อื่น³⁰ กรณีการกล่าวอ้างเขตอำนาจของจีนนี้ จีนไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะสนับสนุนการกล่าวอ้างในเรื่องประวัติศาสตร์ การกล่าวอ้างเรื่องน่านน้ำประวัติศาสตร์จะต้องมีการประกาศอย่างเป็นทางการต่อประชาคมระหว่างประเทศและรัฐจะต้องมีความพยายามในการบังคับใช้อำนาจของรัฐเหนือบริเวณที่กล่าวอ้าง³¹ ซึ่งจีนไม่สามารถพิสูจน์ข้อกล่าวอ้างของตนได้ ข้อกล่าวอ้างของจีนดังกล่าวนี้จึงไม่สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ

²⁹ Marius Gjetnes, "The Legal Regime of Islands in The South China Sea," (Thesis Master degree University of Oslo, 2000), p.14.

³⁰ Ibid.,p.15.

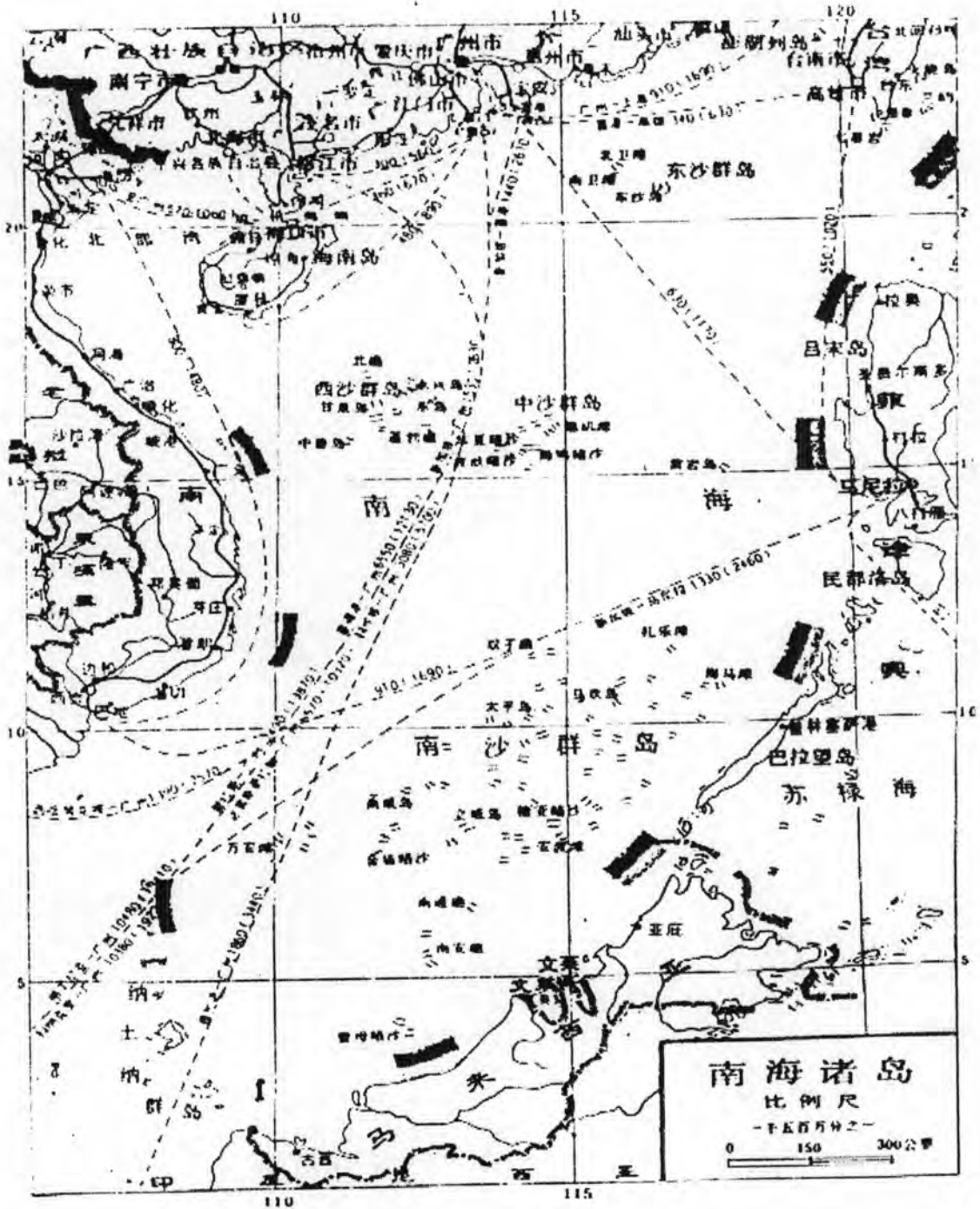
³¹ Ibid.,

ในปี ค.ศ.1958 จีนได้ประกาศทะเลอาณาเขต 12 ไมล์ทะเล และกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลี อย่างเป็นทางการ ต่อมาในปีค.ศ.1992 จีนได้ประกาศกฎหมาย ว่าด้วยทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง ซึ่งเป็นกฎหมายภายในของจีน ในมาตรา 2 ของกฎหมายดังกล่าว ตอนหนึ่งระบุว่า ดินแดนของจีนรวมถึงได้หวัน เกาะในทะเลจีนใต้ รวมถึงหมู่เกาะสแปรตลี จีนได้แสดงว่า ได้หวันและหมู่เกาะสแปรตลีอยู่ในอำนาจอธิปไตยของจีน

การกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลี ในปีค.ศ.1958 และการประกาศกฎหมายในปีค.ศ.1992 ดังกล่าวข้างต้น นั้น มีข้อพิจารณาในทางกฎหมายระหว่างประเทศกล่าวคือ การกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีดังกล่าว และการประกาศกฎหมายในปีค.ศ.1992 นี้ ตามกฎหมายระหว่างประเทศ อาจพิจารณาได้ว่า เป็นการประกาศฝ่ายเดียวถึงเจตนาที่จะเข้าครอบครองดินแดน แต่ได้หวันเป็นรัฐตามกฎหมายระหว่างประเทศ เนื่องจากมีองค์ประกอบของความเป็นรัฐครบถ้วน และการได้ดินแดนของรัฐตามกฎหมายระหว่างประเทศ นั้นจะต้องมีองค์ประกอบในเรื่องการครอบครองอย่างมีประสิทธิภาพตามแนวคำพิพากษาในคดีปาลมัส (Islands of Palmas case) ซึ่งได้ศึกษามาแล้วข้างต้น การประกาศกฎหมายภายในซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงของจีนดังกล่าวนี้ ตามกฎหมายระหว่างประเทศ ถือว่า คำประกาศฝ่ายเดี่ยวนี้อาจไม่มีผลผูกพันต่อรัฐอื่นในทางกฎหมายระหว่างประเทศแต่อย่างใด แต่อย่างไรก็ตาม การประกาศกฎหมายฉบับนี้ ส่งผลกระทบต่อการเมืองระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างมาก เนื่องจากการประกาศฝ่ายเดียวของจีนเป็นการแสดงออกของจีนอย่างชัดเจนว่า จีนถือว่า ได้หวันและหมู่เกาะในทะเลจีนใต้รวมทั้งหมู่เกาะสแปรตลีอยู่ในอำนาจอธิปไตยของจีน ซึ่งจีนอาจจะใช้กำลังเพื่ออ้างว่า เป็นการปกป้องอธิปไตย หากมีรัฐใดเข้าไปที่บริเวณหมู่เกาะสแปรตลีได้

รูปภาพที่ 9 แผนที่ของประเทศจีนซึ่ง แสดงการกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือทะเลจีนใต้
ของจีน

3.3.3 การกล่าวอ้างอธิปไตยของสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน)

ไต้หวันได้กล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีทั้งหมด โดยอาศัยหลักฐานทางประวัติศาสตร์อันเดียวกับจีน ทั้งนี้เนื่องมาจากปัญหาการเมืองภายในของจีน ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง รัฐบาลของจีนคณะชาติ แพ้สงครามกลางเมืองต่อพรรคคอมมิวนิสต์จีนในปี ค.ศ. 1949 ทำให้ต้องลี้ภัยมาอยู่ที่เกาะฟอร์โมซา (เกาะไต้หวัน) รัฐบาลของจีนคณะชาติได้จัดตั้งรัฐบาลขึ้นใหม่และสถาปนาตนเองเป็นสาธารณรัฐจีน แยกออกมาจากสาธารณรัฐประชาชนจีน แต่สาธารณรัฐประชาชนจีนก็ยังถือว่า ไต้หวันเป็นมณฑลหนึ่งของจีนเท่านั้น

ไต้หวันยังได้กล่าวอ้าง สนธิสัญญาสัญญาสันติภาพกับญี่ปุ่น ค.ศ. 1951 (Treaty Of Peace With Japan หรือ เรียกว่า Sanfrancisco Peace Treaty) และสนธิสัญญาสันติภาพระหว่างไต้หวันกับญี่ปุ่น (Treaty of Peace The Republic of China and Japan) เมื่อวันที่ 28 เมษายน ค.ศ. 1952 สนับสนุนข้อกล่าวอ้างของตน ว่าญี่ปุ่นได้สละการครอบครองเกาะสแปรตลี และต่อมาในวันที่ 6 มิถุนายน ค.ศ. 1956 รัฐบาลไต้หวันได้ส่งกองเรือมาสำรวจหมู่เกาะสแปรตลีพร้อมตั้งป้ายหินและธงชาติไต้หวันขึ้นในหมู่เกาะสแปรตลีใหม่ และเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม ค.ศ. 1956 รัฐบาลไต้หวันได้ส่งทหารไปประจำการบนเกาะ Itu Aba ซึ่งเป็นเกาะที่ใหญ่ที่สุด ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1950 ถึงทศวรรษที่ 1980 ไต้หวันซึ่งครอบครองเกาะ Itu Aba เพียงเกาะเดียว ในหมู่เกาะสแปรตลี โดยมีกองกำลังทางทหารประจำการอยู่บนเกาะ Itu Aba เมื่อปี ค.ศ. 1999 ประมาณ 110 คน³² ต่อมาเมื่อประมาณ ปี ค.ศ. 1995 ไต้หวันได้เข้าครอบครอง Ban Than Jiao ซึ่งเป็นเกาะที่เกิดจากแนวปะการัง เป็นส่วนหนึ่งของ Tizard Bank เช่นเดียวกับเกาะ Itu Aba³³ และอยู่ระหว่างเกาะ Itu Aba กับ Sand Cay ซึ่งเวียดนามครอบครอง

³² Christopher C. Joyner, The Spratly Islands Dispute in the South China Sea: Problems, Policies, and Prospects for Diplomatic Accommodation [online]. Available from: <http://www.southchinasea.org/docs/joyner%20Spratly%20islands%20%Dispute.pdf> [2007, August 15]

³³ Mark J. Valencia, Jon M. Van Dyke, and Noel A. Ludwig, Sharing the Resources of the South China Sea (USA, 1999), p.227-237.

จากข้อเท็จจริงในการกล่าวอ้างอธิปไตยดังกล่าวข้างต้น ได้เห็นกล่าวอ้างอธิปไตยโดยอาศัยหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างเดียวกับประเทศจีน ในเรื่องการค้าพบดินแดน ของไต้หวัน แต่ไม่มีหลักฐานอื่นแสดงว่าไต้หวันได้เคยใช้อำนาจอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีโดยสงบและต่อเนื่องแต่อย่างใด จากกฎหมายระหว่างประเทศที่กล่าวมาแล้วข้างต้น การที่จะถือว่ารัฐได้ดินแดนจากการครอบครองนั้น จะต้องปรากฏข้อเท็จจริงว่า ได้มีการเข้าไปครอบครองดินแดนดังกล่าวและได้ใช้อำนาจอธิปไตยในการบริหารปกครองดินแดนดังกล่าวโดยสงบและต่อเนื่องเป็นระยะเวลาพอสมควร การประกาศครอบครองดินแดนของรัฐเพียงประการเดียว ยังไม่ถือว่ารัฐผู้ประกาศมีอธิปไตยแต่อย่างใด การที่ผู้แทนของรัฐเข้าไปพบดินแดนใด และได้ทำเครื่องหมาย เช่นการปักธง หรือปักเสา ไว้จึงไม่ถือว่าเป็นการเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตย ซึ่งไม่มีผลดียิ่งกว่าการค้าพบแต่อย่างใด ดังที่ได้อธิบายไว้ในเรื่องการกล่าวอ้างอธิปไตยของสาธารณรัฐประชาชนจีน ดังกล่าวข้างต้น

ในประเด็นที่ไต้หวันกล่าวอ้างสนธิสัญญาสันติภาพระหว่างไต้หวันกับญี่ปุ่น ค.ศ.1952 โดยในข้อ 2 ของสนธิสัญญาดังกล่าวระบุว่า "It is recognised that under Article 2 of the Treaty of Peace which Japan signed at the city of San Francisco on 8 September 1951 (hereinafter referred to as the San Francisco Treaty), Japan has renounced all right, title, and claim to Taiwan (Formosa) and Penghu (the Pescadores) as well as the Spratly Islands and the Paracel Islands."

จากสนธิสัญญาสันติภาพดังกล่าว ไต้หวันถือว่าญี่ปุ่นได้สละการครอบครองหมู่เกาะสแปรตลี และถือว่าการลงนามในสนธิสัญญาสันติภาพดังกล่าวกับไต้หวันเป็นการยอมรับว่า ไต้หวันมีอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลี เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงดังกล่าวกับกฎหมายระหว่างประเทศพบว่า ในสนธิสัญญาสันติภาพกับญี่ปุ่น ค.ศ. 1951 (Sanfrancisco Peace Treaty 1951) ไม่มีผู้แทนจากทั้งของจีนและไต้หวัน ร่วมลงนามในสนธิสัญญาดังกล่าวด้วยเหตุผลทางการเมืองระหว่างประเทศ และสนธิสัญญาดังกล่าวไม่ได้ระบุว่ารัฐใดมีอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลี ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ สนธิสัญญาย่อมผูกพันเฉพาะคู่สัญญาเท่านั้น จากหลักกฎหมายดังกล่าวจีนและไต้หวันซึ่งไม่ได้ร่วมลงนามในสนธิสัญญาสันติภาพกับญี่ปุ่น ค.ศ.1951 จึงไม่สามารถกล่าวอ้างการสละการครอบครองหมู่เกาะสแปรตลีของญี่ปุ่นได้

แต่อย่างไรก็ตาม ญี่ปุ่นได้ทำสนธิสัญญากับรัฐบาลของไต้หวันอีกครั้ง โดย รัฐบาลของทั้งสองประเทศได้ลงนามในสนธิสัญญาที่กรุงไทเป ประเทศไต้หวัน ในวันที่ 28

เมษายน ค.ศ.1952 และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 5 สิงหาคม ค.ศ.1952 โดยเนื้อหาของสนธิสัญญาดังกล่าวนี้ได้อ้างถึงสนธิสัญญาสันติภาพกับญี่ปุ่น ค.ศ.1951 แต่ไว้ในข้อ 2 ของสนธิสัญญาระหว่างไต้หวันกับญี่ปุ่น ญี่ปุ่นได้ประกาศยกเลิกสิทธิเหนือหมู่เกาะต่างๆ ทั้งหมดในทะเลจีนใต้รวมทั้งเกาะไต้หวัน หมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ด้วย การที่สนธิสัญญาดังกล่าวระบุว่า เป็นสนธิสัญญาสันติภาพระหว่างจีนกับญี่ปุ่น ทำให้มีข้อพิจารณาว่า สนธิสัญญาดังกล่าวจะผูกพันรัฐใดบ้าง

ทั้งจีนและไต้หวันต่างก็กล่าวอ้างสนธิสัญญาดังกล่าว โดยจีนถือว่าไต้หวันเป็นส่วนหนึ่งของประเทศจีน และในสนธิสัญญาดังกล่าวญี่ปุ่นได้สละสิทธิในการครอบครองไต้หวันด้วย เมื่อพิจารณาจากหลักกฎหมายระหว่างประเทศพบว่า สนธิสัญญาผูกพันเฉพาะผู้ทำสัญญาเท่านั้น ในกรณีดังกล่าว ผู้แทนของไต้หวันได้ลงนามในสนธิสัญญาดังกล่าวกับญี่ปุ่น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในขณะนั้นญี่ปุ่น ถือว่าไต้หวันเป็นรัฐ จึงได้ลงนามในสนธิสัญญาร่วมกัน

ในกรณีของไต้หวัน ไต้หวันได้รับการรับรองจากหลายรัฐว่ามีสถานะเป็นรัฐตามกฎหมายระหว่างประเทศ และมีรัฐบาลที่ใช้อำนาจเหนือดินแดนของเกาะไต้หวันอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสามารถที่จะมีนิติสัมพันธ์กับรัฐอื่นๆ รวมทั้งเข้าเป็นภาคแห่งสนธิสัญญาระหว่างประเทศต่างๆ แม้ว่า ประเทศจีนจะไม่ยอมรับสถานะความเป็นรัฐของไต้หวัน แยกต่างหากจากจีนก็ตาม โดยจีนถือเสมอว่าไต้หวันเป็นเพียงดินแดนส่วนหนึ่งของจีนอยู่ หากแต่มีการปกครองตนเองที่เป็นอิสระเท่านั้น เดิมรัฐบาลของไต้หวันได้รับการยอมรับจากนานาประเทศว่าเป็นรัฐบาลที่ชอบด้วยกฎหมายของจีน และสหประชาชาติได้รับไต้หวันเป็นสมาชิก แต่ต่อมาเมื่อนานาประเทศยอมรับรัฐบาลคอมมิวนิสต์ของจีนว่าเป็นรัฐบาลที่ใช้อำนาจอธิปไตยเหนือประเทศจีนอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สหประชาชาติถอดถอนสมาชิกภาพของไต้หวันออกไปและรับจีนเข้ามาเป็นสมาชิกแทนตามนโยบายจีนเดียว อย่างไรก็ตามกฎหมายระหว่างประเทศถือว่าไต้หวันยังคงเป็นรัฐเนื่องจากมีองค์ประกอบของความเป็นรัฐครบถ้วน เมื่อไต้หวันเป็นรัฐตามกฎหมายระหว่างประเทศ ดังนั้นสนธิสัญญาดังกล่าวจึงผูกพันเฉพาะไต้หวัน จีนจึงไม่อาจนำสนธิสัญญาดังกล่าวไปกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีย์ได้

เมื่อพิจารณาถึงหลักเรื่องการครอบครองอย่างมีประสิทธิภาพ กับการกล่าวอ้างอธิปไตยของไต้หวัน พบว่า รัฐบาลของจีนคณะชาติ ได้เคยส่งกองกำลังทางทหารเข้าไปครอบครองเกาะ Itu Aba ในปีค.ศ.1946 จนกระทั่ง ช่วงปลายปี ค.ศ.1949 เมื่อพรรคคอมมิวนิสต์จีนมีชัยชนะในสงครามกลางเมืองต่อรัฐบาลจีนคณะชาติ รัฐบาลจีนคณะชาติ ได้ถอนกำลังไปอยู่ที่เกาะไต้หวัน ต่อมาเมื่อปีค.ศ.1950 เมื่อกองกำลังของจีนคอมมิวนิสต์ได้โจมตีและสามารถยึดเกาะ

ไต้หวันได้ รัฐบาลจีนคณะชาติบนเกาะไต้หวันไม่มีศักยภาพในการส่งยุทธปัจจัย แก่ทหารของตน ซึ่งประจำการบนเกาะบางเกาะของหมู่เกาะสแปรตลีได้ จึงตัดสินใจถอนกำลังกลับสู่เกาะไต้หวัน ในปี ค.ศ. 1950 และภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อญี่ปุ่นลงนามในสนธิสัญญาสันติภาพกับ ไต้หวัน ญี่ปุ่นได้สละการครอบครองหมู่เกาะสแปรตลี ซึ่งในช่วงสงครามญี่ปุ่น ได้ครอบครองและใช้อำนาจอธิปไตยของญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง พอสมควร ซึ่งพิจารณาได้ว่า ญี่ปุ่นได้ครอบครองเกาะ Itu Aba อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อญี่ปุ่นสละการครอบครองเกาะ Itu Aba เกาะดังกล่าวจึงกลายเป็นดินแดนที่ไม่รัฐใดเป็นเจ้าของ รัฐบาลของไต้หวันจึงได้ส่งกองกำลังทหารเข้าไปครอบครองเกาะ Itu Aba อีกครั้งในปีค.ศ. 1956 และครอบครองเกาะดังกล่าว ตลอดมา โดยได้ก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างและสนามบินบนเกาะดังกล่าว การดำเนินการของไต้หวันดังกล่าว ถือได้ว่า ไต้หวันเข้าไปครอบครองเกาะ Itu Aba โดยสงบ และใช้อำนาจอธิปไตยเหนือหมู่เกาะ Itu Aba อย่างต่อเนื่อง อันเป็นการครอบครองอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับเกาะ Itu Aba มีสภาพเป็นเกาะตามกฎหมายระหว่างประเทศ ไต้หวันจึงมีอธิปไตยเหนือเกาะดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม ไต้หวันกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีทั้งหมด ซึ่งจากลักษณะทางภูมิศาสตร์ของหมู่เกาะสแปรตลี แล้ว ไต้หวันไม่ได้ครอบครองเกาะอื่นๆ ของหมู่เกาะสแปรตลีด้วย ไต้หวันมีการครอบครองอย่างมีประสิทธิภาพเหนือเกาะ Itu Aba เพียงเกาะเดียว ดังนั้นการกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีทั้งหมด ของไต้หวันจึงไม่สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ

3.3.4 การกล่าวอ้างอธิปไตยของสาธารณรัฐเวียดนาม

เวียดนามได้อ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีทั้งหมด โดยอาศัยหลักประวัติศาสตร์ (Historical Title) เช่นเดียวกับประเทศจีนและไต้หวัน เวียดนามอ้างแผนที่ และหลักฐานทางประวัติศาสตร์อื่นๆซึ่งรวบรวมโดยรัฐบาลของเวียดนามและปรากฏอยู่ในรายงานของรัฐบาลของเวียดนาม 2 ฉบับคือ “Vietnam’s Sovereignty Over the Hoang Sa and Trung Sa Archipelagoes” ซึ่งตีพิมพ์ในปี ค.ศ.1979 และ ปีค.ศ.1982 ตามลำดับ³⁴ เวียดนามอ้างเหตุผลว่า

³⁴ Chirtopher C. Joyner. *The Spratly Islands in the South China Sea: Problems, Politics, and Prospect for Diplomatic Accommodation*, [online]. (n.p.). Available from: <http://www.soutjchinasea.org/docs/Joyner%20spratly%20island%20.pdf> [2008, March 15]

กษัตริย์ของเวียดนามได้ปกครองหมู่เกาะสแปรตลีมาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 18 เวียดนามได้อ้างแผนที่ซึ่งจัดทำขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว ว่าหมู่เกาะสแปรตลีอยู่ในความปกครองของเวียดนาม

เวียดนามยังได้กล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลี โดยกล่าวอ้างการสืบสิทธิของเวียดนามจากฝรั่งเศสเมื่อครั้งที่เวียดนามเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสในปีค.ศ. 1884 ซึ่งอ้างว่าฝรั่งเศสได้ยืนยันการอ้างสิทธิเหนือหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลี ฝรั่งเศสอ้างสิทธิเหนือเกาะ 9 เกาะของหมู่เกาะสแปรตลีระหว่างปีค.ศ. 1933-1939 และได้ประกาศการผนวกหมู่เกาะสแปรตลีอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม ค.ศ. 1933³⁵

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เวียดนามได้รับอิสรภาพเมื่อวันที่ 2 กันยายน ค.ศ. 1945 ปัญหาจากสงครามกลางเมืองของเวียดนามทำให้เวียดนามแบ่งออกเป็นเวียดนามเหนือกับเวียดนามใต้ ทำให้การกล่าวอ้างอธิปไตยของเวียดนามต้องหยุดชะงัก และเวียดนามกลับมากล่าวอ้างอธิปไตยอีกครั้ง ภายหลังสงครามเวียดนามสิ้นสุดลงเมื่อปีค.ศ. 1975³⁶

ตั้งแต่ปีค.ศ. 1975 เป็นต้นมา เวียดนามได้ส่งกองกำลังทางทหารเข้าครอบครองหมู่เกาะต่างๆของหมู่เกาะสแปรตลี ด้วยสภาพทางภูมิศาสตร์ของเวียดนาม และกำลังทางทหารของเวียดนาม ทำให้เวียดนามสามารถครอบครองเกาะต่างๆมากที่สุดในบรรดาระัฐคู่กรณีพิพาททั้ง 6 รัฐ ปัจจุบัน เวียดนามครอบครองเกาะต่างๆของหมู่เกาะสแปรตลีจำนวน 25 เกาะ คือ arison reef, Amboyna cay, Barque Canada reef, central reef ,Collins reef Cornwallis South reef, Discover great reef, East reef, Eldad reef, Grainger bank , Lansdowne reef, Namyit Island , Pearson Reefs, Petley Reef , Pigeon reef, Prince Consort Bank , Prince of Wales Bank , Rifleman Bank, Sand Cay(Tizard Bank), Sin Cowe East Island, South Reef, Southwest Cay, Spratly Island ,VanGuard Bank, West reef,³⁷

การกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีของเวียดนาม โดยอ้างเหตุผลโดยอาศัยหลักประวัติศาสตร์เช่นเดียวกับจีน และได้หวั่น หลักฐานที่เวียดนามนำมาใช้ในการกล่าวอ้างอธิปไตยนั้น ไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่า หมู่เกาะที่อ้างถึงในหลักฐานทาง

³⁵ Tong Hum Kang, "Vietnam and The Spratly Islands Dispute Since 1992," (Thesis master degree Naval Postgraduate school Monterey California 2000), p.16.

³⁶ Ibid., p.17

³⁷ Mark J. Valencia, Jon M. Van Dyke, and Noel A. Ludwig, *ibid.*, p.227-237

ประวัติศาสตร์ของเวียดนามนั้น เป็นหมู่เกาะสแปรตลีหรือหมู่เกาะพาราเซล เนื่องจากไม่มีการแบ่งแยกลักษณะทางภูมิศาสตร์อย่างชัดเจน ทำให้หลักฐานของเวียดนามไม่น่าเชื่อถือ³⁸ การอ้างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่คลุมเครือของเวียดนามนี้ แสดงให้เห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่า การกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือดินแดนใด จะต้องปรากฏข้อเท็จจริงในเรื่องการครอบครองอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสงบและอย่างต่อเนื่อง จึงจะถือว่าเป็นการได้ดินแดนของรัฐจากการครอบครอง

ประเด็นการกล่าวอ้างอธิปไตยของเวียดนามอีกประการหนึ่งคือ เวียดนามยังกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีโดยอาศัยหลักการสืบสิทธิจากประเทศฝรั่งเศส เมื่อครั้งที่เวียดนามตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสในปี ค.ศ.1884 และฝรั่งเศสได้ครอบครองหมู่เกาะสแปรตลี จำนวน 9 เกาะในปีค.ศ.1933 การสืบสิทธิตามกฎหมายระหว่างประเทศ มีประเด็นที่ต้องพิจารณา คือ

ประการแรก การสืบสิทธิในเรื่องดินแดนระหว่างรัฐเดิม(Predecessor state) กับรัฐที่สืบทอด (Successor State) ต้องมีการทำสนธิสัญญาการสืบทอดสิทธิและระบุถึงดินแดนที่สืบทอด ซึ่งจากข้อเท็จจริงเวียดนามไม่มีเอกสาร หรือหลักฐาน ซึ่งแสดงว่า ฝรั่งเศสได้ยกหมู่เกาะสแปรตลีให้กับเวียดนามแต่อย่างใด³⁹

ประการที่สอง เมื่อพิจารณาเรื่องการสืบสิทธิ การพิจารณาว่า รัฐที่สืบทอดจะมีอธิปไตยเหนือดินแดนที่สืบทอดหรือไม่นั้น ต้องพิจารณาจากรัฐเดิม ว่ามีสิทธิอย่างไร ในขณะที่สืบทอดสิทธิ เพราะรัฐไม่สามารถสืบทอดสิทธิที่รัฐนั้นไม่มีสิทธิ จากคดีเกาะपालมัส สหรัฐอเมริกาไม่อาจจะมาซึ่งอธิปไตยเหนือเกาะภายใต้สนธิสัญญาปารีส ถ้าสเปนไม่มีสิทธิเหนือดินแดนในขณะนั้น จากกรณีดังกล่าว ฝรั่งเศสครอบครองหมู่เกาะสแปรตลีจำนวน 9 เกาะ รวมทั้งเกาะ Itu Aba และเกาะ Namyt ของกลุ่ม Tizard Bank ในปีค.ศ.1933 และครอบครองมาจนถึงปี ค.ศ. 1939 ญี่ปุ่นจึงได้เข้ามายึดครองหมู่เกาะสแปรตลี ช่วงนั้นฝรั่งเศสละทิ้งการครอบครองหมู่เกาะสแปรตลี ไป และไม่ได้กลับเข้ามาครอบครองหมู่เกาะสแปรตลีอีก และไม่ได้เข้ามาครอบครองภายหลังจากญี่ปุ่นสละการครอบครองตามสนธิสัญญาสันติภาพกับญี่ปุ่นค.ศ.1951แต่

³⁸ Chirtopher C. Joyner. *The Spratly Islands in the South China Sea: Problems, Politics, and Prospect for Diplomatic Accommodation*. p.61

³⁹ Daniel J. Dzurek. "The Spratly Islands Disputes: Who's On First," *Ibid.*, p. 53

⁴⁰ *Ibid.*, p.61

อย่างไร⁴⁰ ฝรั่งเศสจึงไม่มีอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีแต่อย่างใด เวียดนามจึงไม่สามารถอ้างการสืบสิทธิเหนือหมู่เกาะสแปรตลีจากฝรั่งเศสได้

3.3.5 การกล่าวอ้างอธิปไตยของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

ประเทศฟิลิปปินส์กล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีบางส่วน โดยอาศัยหลักการค้นพบและครอบครองดินแดนซึ่งไม่มีรัฐใดเป็นเจ้าของ โดยเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม ค.ศ. 1956 นาย Tomas Cloma นักธุรกิจชาวฟิลิปปินส์ได้กล่าวคำแถลงการณ์ว่าเขาค้นพบและได้ครอบครองเกาะต่าง ๆ รวม 33 เกาะ และได้ตั้งชื่อใหม่ว่าหมู่เกาะ Kalayaan (Freedom)⁴¹ แต่หลังจากนั้นรัฐบาลของฟิลิปปินส์ก็ไม่ได้ให้ความสนใจต่อหมู่เกาะสแปรตลีนี้จนกระทั่ง ปีค.ศ.1971 รัฐบาลของฟิลิปปินส์ได้ประกาศการกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีเป็นครั้งแรก โดยอาศัยหลักการครอบครองดินแดนที่ไม่มีผู้ใดเป็นเจ้าของ ต่อมาในปีค.ศ. 1978 รัฐบาลของฟิลิปปินส์ได้ประกาศการกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีอย่างเป็นทางการ และผนวกหมู่เกาะสแปรตลีในส่วนที่ฟิลิปปินส์กล่าวอ้างให้อยู่ภายใต้การปกครองของ จังหวัด Palawan ของฟิลิปปินส์

หลังจากปีค.ศ. 1978 ฟิลิปปินส์ได้ส่งกองกำลังทหารเข้าไปครอบครองเกาะต่างๆ ปัจจุบันฟิลิปปินส์เข้าครอบครองเกาะต่างๆ จำนวน 8 เกาะ คือ Loaite (Kota), Thitu (Pagasa), Northeast Cay (Pasola), West York (Likao), Fat Island (Patag), Nanshan (Iawak), Lankiam Cay และ Commodore Reef (Terumbu Laksamana) และมีทหารประจำการประมาณ 1,000 คน

เมื่อพิจารณาตามหลักการได้มาซึ่งดินแดนที่ไม่มีรัฐใดเป็นเจ้าของแล้ว พบว่า การเข้าปกครองดินแดนที่ว่างเปล่าและไม่มีเจ้าของ ซึ่งจะมีผลทำให้มีอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนนั้น จะกระทำได้อีกเฉพาะแต่รัฐเท่านั้น ถ้าเอกชนหรือบริษัทหรือสมาคมเอกชนเข้าปกครองดินแดนจะต้องเข้าปกครองในนามหรือโดยคำสั่ง หรือคำมอบหมายแห่งรัฐของตน รัฐนั้นจึงจะมีอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนที่ว่างนั้น ตามปกติในการเข้าปกครองดินแดนแห่งใดแห่งหนึ่ง รัฐมักจะส่งหรือมอบหมายให้เจ้าหน้าที่พลเรือน หรือเจ้าหน้าที่ทหารของตนไปครอบครองดินแดนนั้น ซึ่ง

⁴¹ Haydee B.Yorac. The Philippine Claim to The Spratly Island Group. 53, 2 (1983) p.44

เป็นการกระทำตามคำสั่งหรือคำมอบหมายของรัฐบาลของรัฐนั้น วิธีการอีกอย่างหนึ่ง ก็คือ รัฐที่เกี่ยวข้องให้สัตยาบันแก่การที่คนของตนเข้าปกครองดินแดนนั้น แต่ในกรณีหลังนี้เพียงเท่าที่เอกชนเข้าไปครอบครองดินแดนโดยไม่ได้รับคำสั่งหรือคำมอบหมาย จึงยังไม่เพียงพอที่จะกล่าวอ้างอธิปไตย ซึ่งจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏนาย Tomas Cloma ซึ่งเป็นเอกชนอ้างว่าตนค้นพบหมู่เกาะสแปรตลี หรือ kalayaan เมื่อปีค.ศ.1956 โดยไม่ได้มีการมอบหมายหรือให้สัตยาบันจากรัฐบาลฟิลิปปินส์เลย โดยเมื่อปี ค.ศ.1955 รัฐบาลฟิลิปปินส์ได้ประกาศเส้นฐานตรงรอบๆ เกาะฟิลิปปินส์ ก็ไม่ได้รวมเอาหมู่เกาะ Kalayaan นี้เข้าไปด้วย และเมื่อนาย Tomas Cloma ได้กล่าวอ้างว่าตนค้นพบหมู่เกาะดังกล่าว จีนและไต้หวันได้ประท้วงเหตุการณ์ดังกล่าวต่อฟิลิปปินส์ จนกระทั่งในปี ค.ศ.1971 ฟิลิปปินส์จึงได้ประกาศกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีหรือ Kalayaan การกล่าวอ้างของนาย Tomas Clomas ในปีค.ศ.1956 จึงเป็นการกล่าวอ้างในนามของปัจเจกชน ไม่ใช่ในนามของรัฐ จึงไม่สามารถนำมาเป็นเหตุผลในการกล่าวอ้างอธิปไตยตามหลักการได้มาซึ่งดินแดนที่ไม่มีรัฐใดเป็นเจ้าของได้

พิจารณาข้อกล่าวอ้างของฟิลิปปินส์ กับกฎหมายระหว่างประเทศในเรื่องการได้ดินแดนตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ มีประเด็นให้พิจารณาคือ การอ้างการค้นพบและครอบครองภายหลังจากที่รัฐอื่นได้กล่าวอ้างอธิปไตย จากการศึกษาพบว่า การกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีของรัฐคู่กรณีพิพาท มี จีน เวียดนาม และไต้หวัน ซึ่งกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีทั้งหมด ซึ่งทับซ้อนกับที่ฟิลิปปินส์กล่าวอ้าง และจีน ไต้หวันและเวียดนามได้กล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีก่อนที่ฟิลิปปินส์จะกล่าวอ้างอธิปไตย เมื่อพิจารณาจากคดีเกาะปาลมัส พบว่า การอ้างว่า เป็นผู้ค้นพบเกาะนั้น ไม่เพียงพอที่จะถือว่ามีอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนนั้น และเมื่อมีการค้นพบจะต้องมีการครอบครองอย่างมีประสิทธิภาพตามมาและมีการแสดงออกอย่างต่อเนื่องโดยผู้มีอำนาจในการปกครองดินแดนนั้น การขาดการครอบครองอย่างมีประสิทธิภาพของจีน เวียดนาม และไต้หวัน ซึ่งกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีทั้งหมด ส่งผลให้ทั้ง 3 ประเทศดังกล่าวไม่มีอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีทั้งหมด การพิจารณาอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีจึงต้องพิจารณา จากการครอบครองเกาะต่างๆ ตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏดังนี้ หากว่ารัฐหนึ่งเข้าครอบครองดินแดนหนึ่งซึ่งอีกรัฐหนึ่งกล่าวอ้างเรื่องการค้นพบ ดังนี้ แม้ว่ารัฐที่เข้ามาครอบครองจะเข้าครอบครองภายหลัง แต่หลักการครอบครองอย่างมีประสิทธิภาพของรัฐจะเป็นประเด็นที่นำมาพิจารณา เป็นอันดับแรก⁴² ในกรณีของประเทศ

⁴² Martin Dixon, "Textbook on International Law," Ibid.,p.151

ฟิลิปปินส์ แม้ว่าฟิลิปปินส์จะกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีบางส่วน หลังจากที่จีนได้หันและเวียดนาม กล่าวอ้างอธิปไตยก็ตาม หากว่าฟิลิปปินส์มีหลักฐานแสดงว่า ฟิลิปปินส์ครอบครองเกาะที่ตนกล่าวอ้างอธิปไตยอย่างมีประสิทธิภาพตามกฎหมายระหว่างประเทศแล้ว ฟิลิปปินส์อาจได้สิทธิครอบครองและได้ดินแดนดังกล่าว

แต่อย่างไรก็ตาม จากข้อเท็จจริง ฟิลิปปินส์กล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีบางส่วน คือประมาณ 33 เกาะจากเกาะในหมู่เกาะสแปรตลีทั้งหมด แต่ฟิลิปปินส์ไม่สามารถเข้าครอบครองเกาะต่างๆที่ฟิลิปปินส์กล่าวอ้างทั้งหมด ฟิลิปปินส์มีครอบครองเกาะต่างๆ โดยใช้กองกำลังทางทหารประจำอยู่บนเกาะต่างๆจำนวน 8 เกาะเท่านั้น การกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีของฟิลิปปินส์จึงไม่สอดคล้องกับหลักกฎหมายระหว่างประเทศ

3.3.6 การกล่าวอ้างอธิปไตยของมาเลเซีย

ประเทศมาเลเซียกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีบางส่วน ในส่วนของหมู่เกาะสแปรตลีที่มาเลเซียกล่าวอ้างอยู่ทางตอนใต้ของหมู่เกาะสแปรตลี โดยการกล่าวอ้างกฎหมายในเรื่องไหล่ทวีปตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล มาเลเซียอ้างหลักฐานโดยการอ้างหลักกฎหมายทะเลในเรื่องไหล่ทวีปของตน ซึ่งประกาศเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม ค.ศ. 1966 และปี ค.ศ. 1969 กฎหมายในเรื่องไหล่ทวีปของมาเลเซีย ได้กำหนดไว้ว่า เขตไหล่ทวีปมีระดับความลึก 200 เมตรหรือในระดับความลึกที่สามารถขุดค้นหาประโยชน์ได้⁴³

เมื่อปีค.ศ. 1979 มาเลเซียได้พิมพ์แผนที่ฉบับใหม่ กำหนดอาณาเขตทางทะเลและไหล่ทวีปครอบคลุมเกาะต่างๆจำนวน 12 เกาะซึ่งตั้งอยู่ทางตอนใต้ของหมู่เกาะสแปรตลีรวมทั้ง Swallow Reef ไว้ด้วย⁴⁴ โดยอ้างว่า เกาะต่างๆ เหล่านั้นตั้งอยู่บนไหล่ทวีปและอยู่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของมาเลเซีย ต่อมาในวันที่ 25 เมษายน 1980 มาเลเซียจึงได้ประกาศกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะ อย่างเป็นทางการ

⁴³ Marius GJetnes, "The Regal Regime of Islands in the South China Sea," (Thesis Master of Law University of Oslo), p. 19.

⁴⁴ Chin Yoon Chin, "Potential for Conflict in the Spratly Islands," (Thesis master degree . Naval Postgraduate school, 2003), p. 22.

มาเลเซียได้อ้างอธิปไตยเหนือเกาะต่างๆคือ Swallow reef, Commodore Reef, Amboyna Cay, The Liconia Shoals, Ardasier Bank, Marivels Reef, Louisa Reef, Barque Canada Reef, Royal Charlotte Reef, Investigator Reef, Dallas Reef และ Erica Reef⁴⁵

ในปัจจุบันมาเลเซียครอบครองเกาะต่างๆของหมู่เกาะสแปรตลีจำนวน 5 เกาะคือ Ardasier reef, Dallas reef, Louisa reef, Mariveles Reef, Swallow reef⁴⁶ และพยายามทำให้การครอบครองดินแดนของตนสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ โดยการถมเกาะและสร้างรีสอร์ตเพื่อให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว จัดสร้างสนามบินและสิ่งอำนวยความสะดวกบนเกาะ Swallow reef⁴⁷ (ดูภาพ)

เมื่อพิจารณาหลักเรื่องไหล่ทวีปตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ปีค.ศ. 1982 กับข้อกล่าวอ้างของมาเลเซียพบว่า มาเลเซียกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีบางส่วน โดยกล่าวอ้างว่าเกาะบางเกาะของหมู่เกาะสแปรตลีอยู่บนเขตไหล่ทวีปของตน ดังนั้นจึงต้องนำหลักกฎหมายในเรื่องไหล่ทวีปตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ปีค.ศ. 1982 มาพิจารณา

ตามข้อ 76 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ปี ค.ศ. 1982 ได้กำหนดนิยามของไหล่ทวีปไว้ว่า "ไหล่ทวีปของรัฐชายฝั่งประกอบด้วย พื้นดินท้องทะเลและดินใต้ผิวดินของบริเวณใต้ทะเล ซึ่งขยายออกไปเลยทะเลอาณาเขตของรัฐตลอดแนวทอดยาวตามธรรมชาติของอาณาเขตทางบกของตนจนถึงริมนอกของของทวีป หรือระยะ 200 ไมล์ทะเลจากเส้นฐานซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขตในกรณีที่มีริมนอกของของทวีปขยายไปไม่ถึงระยะนั้น"⁴⁸

⁴⁵ R. Haller Trots, "Limitation of International Law : The Case of Malaysia's Territorial Claims in the South China Sea" p.223 อ้างในสุรชัย ศิริไกร หน้า 58.

⁴⁶ Mark J. Valencia, Jon M. Van Dyke, and Noel A. Ludwig. Sharing the Resources of the South China Sea (1999). USA. p.227-237

⁴⁷ Chin Yoon Chin. Potential for Conflict in the Spratly Islands. Thesis master degree . Naval Postgraduate school. (2003). P. 22

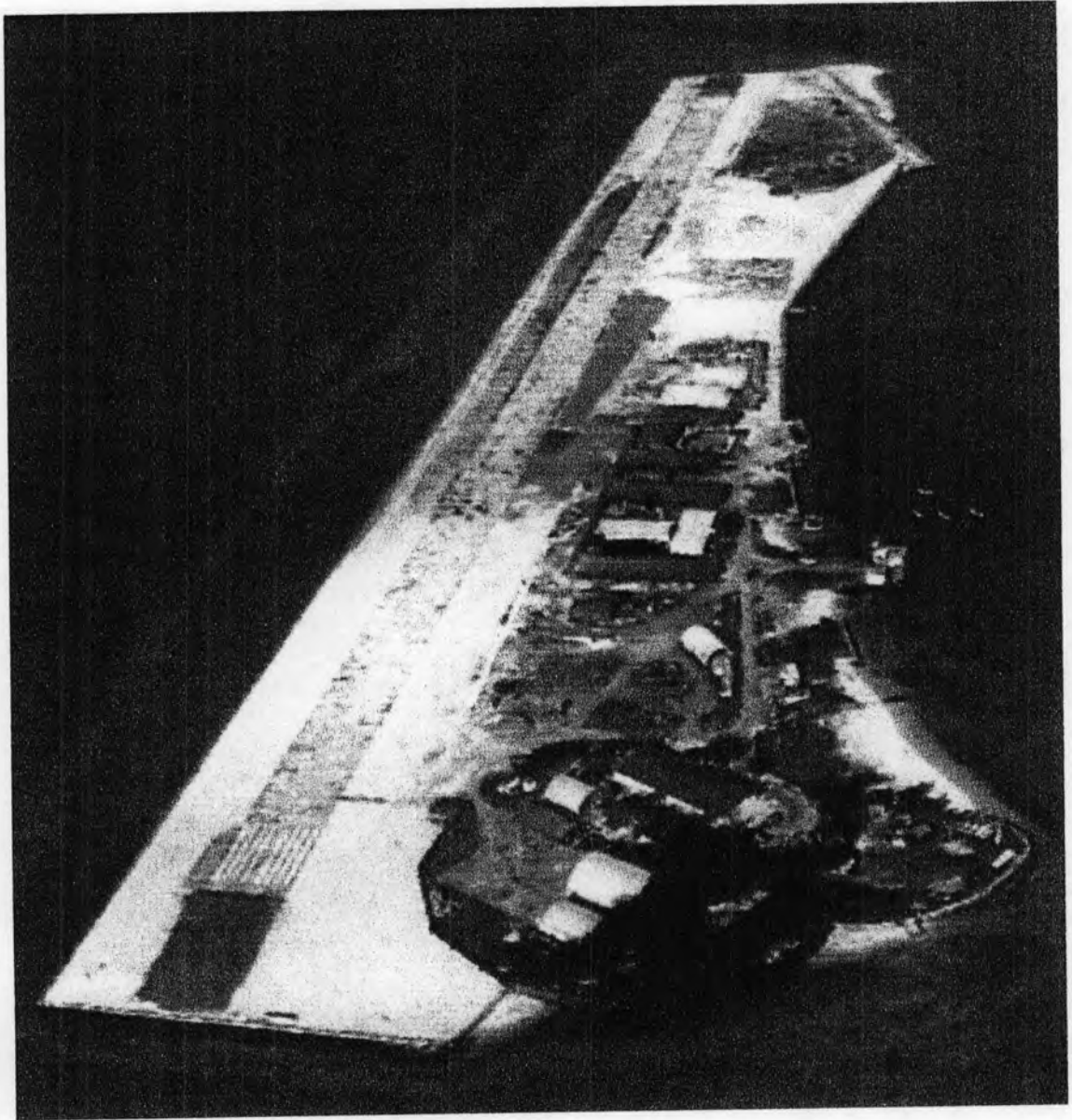
⁴⁸ จุมพต สายสุนทร. "อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล." (สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2537) หน้า 69.

เมื่อพิจารณาจากนิยามของไหล่ทวีปดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า ไหล่ทวีปของรัฐชายฝั่งนั้น มีเฉพาะดินท้องทะเลและดินใต้ผิวดินของบริเวณดังกล่าว เท่านั้น ไม่รวมถึงเกาะที่ตั้งอยู่บนไหล่ทวีป ซึ่งมีบทบัญญัติในเรื่องของเกาะโดยเฉพาะในอนุสัญญาดังกล่าว

ตามข้อ 77 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลปีค.ศ. 1982 รัฐชายฝั่งของไหล่ทวีปมีเพียงสิทธิอธิปไตยในการสำรวจและแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่บริเวณพื้นดินท้องทะเลและดินใต้ผิวดินของไหล่ทวีปเท่านั้น ไม่มีบทบัญญัติใดในอนุสัญญาดังกล่าวนี้ที่กำหนดให้รัฐชายฝั่งของไหล่ทวีปมีอำนาจอธิปไตยเหนือเกาะที่ตั้งอยู่บนไหล่ทวีป การพิจารณาเรื่องอำนาจอธิปไตยเหนือเกาะจึงต้องเป็นไปตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการได้มาซึ่งดินแดนของรัฐดังกล่าวข้างต้น

รูปภาพที่ 10 เกาะ Swallow Reef ก่อนที่มาเลเซียจะสร้างสิ่งสนามบินและสิ่งปลูกสร้าง

รูปภาพที่ 11 เกาะ Swallow Reef ในปัจจุบัน

3.3.7 การกล่าวอ้างอธิปไตยของสาธารณรัฐบรูไน

ประเทศบรูไน กล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลี เพียงบางส่วน การพิจารณาปัญหาการกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีของบรูไน ยังมีข้อถกเถียงกันอยู่สองแนวทาง คือ ในความเห็นแรกกล่าวว่า บรูไนกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือเกาะสองเกาะของหมู่เกาะสแปรตลี ซึ่งตั้งอยู่ในเขตไหล่ทวีปของบรูไน แต่อีกความเห็นหนึ่งกล่าวว่า บรูไนไม่ได้กล่าวอ้างอธิปไตยเหนือเกาะใดๆ ของหมู่เกาะสแปรตลี แต่กล่าวอ้างสิทธิอธิปไตยเหนือเขตเศรษฐกิจจำเพาะและไหล่ทวีปเท่านั้น⁴⁹ แต่ในความเห็นของ Mark J. Valencia, Van Dyke และ Noel A. Ludwig ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในด้านกฎหมายทะเลได้ให้ความเห็นว่า บรูไนได้กล่าวอ้างอธิปไตยเหนือเกาะสองเกาะซึ่งได้แก่ Louisa Reef และ Rifleman Bank โดยการอ้างสิทธิในอาณาเขตทางทะเลโดยการขยายเขตไหล่ทวีปของตน⁵⁰ ในปี ค.ศ. 1988 บรูไนได้ประกาศขยายเขตไหล่ทวีปออกไป⁵¹ ซึ่งแผนที่ได้ระบุว่า Rifleman Bank ตั้งอยู่เขตไหล่ทวีปของบรูไนซึ่งทอดยาวออกไป 350 ไมล์ทะเล ซึ่งรวมถึงเกาะ Louisa Reef ด้วย ปัจจุบันบรูไนเป็นประเทศเดียวใน 6 ประเทศซึ่งมีปัญหาพิพาทกันที่ไม่ได้ครอบครองเกาะใดๆ ของหมู่เกาะสแปรตลีเลย

เมื่อพิจารณาจากการกล่าวอ้างของบรูไน Mark J. Valencia ให้ความเห็นว่า สำหรับ Louisa reef มีลักษณะเป็นเพียงโขดหินเล็กๆ ซึ่งโผล่พ้นน้ำขณะที่น้ำขึ้นสูงสุด⁵² ซึ่งลักษณะดังกล่าวตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ปีค.ศ.1982 ข้อ 121(3) เรื่อง ระบอบของเกาะ ซึ่งกำหนดว่า "โขดหินซึ่งโดยสภาพแล้วไม่สามารถเป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์หรือยังชีพทางเศรษฐกิจได้ มิให้มีเขตเศรษฐกิจจำเพาะหรือไหล่ทวีป"⁵³ การกล่าวอ้างเรื่องการขยายเขตไหล่ทวีป และเกาะที่บรูไนกล่าวอ้างนั้นไม่มีสภาพเป็นเกาะตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ปีค.ศ. 1982 จึงไม่สามารถกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือเกาะทั้งสองเกาะดังกล่าวรวมทั้งน่านน้ำรอบๆ เกาะทั้งสองเกาะดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ Louisa reef

⁴⁹ Marius G. Jetnes, "The Regal Regime of Islands in the South China Sea," (Thesis Master of Law University of Osla), p. 19.

⁵⁰ Lau Ing Hiong, "Brunei's Overlapping Maritime Territorial Claim With Malaysia Over The Spratlys: A Study," (University Kebangsaan Malaysia), p. 54.

⁵¹ Ibid, p.59

⁵² Mark J. Valencia, Jon M. Van Dyke, and Noel A. Ludwig, Ibid., p.38

⁵³ จุมพต สายสุนทร, "อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล", (สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2537), หน้า104.

ยังอยู่ในความครอบครองของมาเลเซีย ซึ่งตั้งกระโจมไฟบนโขดหิน ส่วน Rifleman Bank อยู่ในความครอบครองของเวียดนาม บรูไนไม่เคยใช้อำนาจอธิปไตยเหนือ เกาะทั้งสองเกาะ ข้อกล่าวอ้างของบรูไนจึงไม่สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ

3.4 ผลกระทบของปัญหาข้อพิพาทต่อรัฐต่างๆ ภายนอกภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3.4.1 ในด้านการคมนาคม

ทะเลจีนใต้ ถือเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญที่สุดเส้นทางหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ปัญหาข้อพิพาทเหนือหมู่เกาะสแปรตลีย์ที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อประเทศอื่นนอกภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งผลกระทบที่สำคัญที่สุดคือ ผลจากเส้นทางการคมนาคมทางทะเลถูกปิดในกรณีที่เกิดข้อพิพาทจนกระทั่งมีการใช้กำลังทางทหารขึ้นในบริเวณหมู่เกาะสแปรตลีย์

สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศที่มีการค้าที่ใหญ่ที่สุดในโลก และปริมาณของการขนส่งสินค้าประมาณร้อยละ 90 เป็นการขนส่งทางทะเล และประมาณร้อยละ 45 ของการขนส่งสินค้าทางทะเลจะผ่านน่านน้ำในแถบเอเชีย สหรัฐยังคงต้องการขนส่งสินค้าเข้าสู่ตลาดในภูมิภาคเอเชีย และตลาดในการส่งสินค้าออกและนำเข้าสินค้าของอเมริกาที่สำคัญก็คือประเทศญี่ปุ่น และเส้นทางที่สหรัฐต้องใช้นขนส่งสินค้าทางทะเลมายังญี่ปุ่น จะต้องผ่านช่องแคบมะละกา และผ่านทะเลจีนใต้ ใกล้กับบริเวณหมู่เกาะสแปรตลีย์ การที่จีนได้กล่าวอ้างว่า น่านน้ำในทะเลจีนใต้ทั้งหมดเป็นดินแดนของจีน ทำให้สหรัฐวิตกกังวลถึงเรื่องเสรีภาพในการเดินเรือ สหรัฐ ต้องการให้การเจรจาปัญหาความขัดแย้งในทะเลจีนใต้ ยุติลงโดยเร็วโดยมีหลักการที่ป้องกันไม่ให้มีการใช้กำลัง และให้สิทธิแก่ประเทศภายนอกในการมีเสรีภาพในการเดินเรือผ่านภูมิภาคนี้ โดยเฉพาะประเทศที่มีเรือสินค้ามาก เช่น ญี่ปุ่นและสหรัฐแล่นผ่านโดยเสรี

สำหรับประเทศญี่ปุ่นซึ่งไม่มีแหล่งทรัพยากรภายในประเทศและต้องพึ่งพาอาศัยการนำเข้าพลังงานจำพวก น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ รวมทั้งยูเรเนียม จากต่างประเทศ ในปี ค.ศ. 1999 ญี่ปุ่นมีปริมาณการนำเข้าน้ำมันมากกว่า 79% ถ่านหิน 15% พลังงานนิวเคลียร์ 15% และก๊าซธรรมชาติ 13% และประมาณครึ่งหนึ่งของพลังงานที่ญี่ปุ่นใช้ ถูกใช้ในอุตสาหกรรม และประมาณ 1 ใน 4 ถูกใช้ในด้านการคมนาคม และญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีการบริโภคน้ำมันมากเป็นอันดับสองของโลก ในปี ค.ศ. 2000 ญี่ปุ่นบริโภคน้ำมันประมาณ 5.6 ล้านบาร์เรลต่อวัน และ

ประมาณ 75%-80% ของน้ำมันที่บริโภคนี้มาจากกลุ่มประเทศ OPEC โดยเฉพาะประเทศบริเวณอ่าวเปอร์เซีย ซึ่งการขนส่งน้ำมันจากประเทศในแถบตะวันออกกลางมายังญี่ปุ่นจะใช้การขนส่งทางทะเลเป็นหลัก ซึ่งต้องผ่านบริเวณทะเลจีนใต้และหมู่เกาะสแปรตลี ซึ่งปัญหาข้อพิพาทดังกล่าวส่งผลให้ญี่ปุ่นมีความวิตกกังวลในการเพิ่มขีดสมรรถนะของจีน โดยเฉพาะการพัฒนากองทัพเรือของจีน ญี่ปุ่นมองว่า จีนจะเป็นคู่แข่งที่สำคัญในภูมิภาคนี้ และถ้าปัญหาการกล่าวอ้างอธิปไตยบริเวณหมู่เกาะสแปรตลีจะเป็นภัยคุกคามต่อญี่ปุ่นแล้ว กองทัพเรือญี่ปุ่นอาจจะขยายการคุ้มครองเส้นทางเดินเรือมาถึงน่านน้ำในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในปัจจุบันญี่ปุ่นคุ้มครองเส้นทางเดินเรือของตนในรัศมี 1,000 ไมล์ทะเลจากเกาะญี่ปุ่นเท่านั้น ซึ่งสำหรับญี่ปุ่นแล้ว เส้นทางคมนาคมนี้เป็นเส้นทางการคมนาคมสายหลักของญี่ปุ่น จนอาจกล่าวได้ว่า เป็นเส้นทางชีวิตของอุตสาหกรรมของญี่ปุ่นเลยทีเดียว ซึ่งปัญหาข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อระบบอุตสาหกรรมของญี่ปุ่นโดยตรง และจะส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศที่ต้องพึ่งพาสถาปัตยกรรมของญี่ปุ่นในการนำเข้าและส่งออกสินค้าของตน

3.4.2 ในด้านยุทธศาสตร์และการเมือง

ในเรื่องดุลอำนาจในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว การถอนฐานทัพออกจากอ่าวคัมรานห์และการถอนฐานทัพของสหรัฐออกจากอ่าวซูบิก และเปลี่ยนยุทธวิธีจากการตั้งกองทัพอู่ในประเทศพันธมิตร เป็นการตั้งคลังแสง และใช้ยุทธวิธีเคลื่อนที่เข้าสู่เป้าหมายด้วยกองกำลังเคลื่อนที่เร็ว ความวิตกกังวลต่อมหาอำนาจอย่างจีน และญี่ปุ่นเริ่มแผ่ขยายไปทั่ว ประกอบกับท่าทีที่แข็งกร้าวต่างๆของจีน ทำให้จีนถูกมองว่าเป็นประเทศที่มีความรุนแรง และต้องการขวยโอกาสที่มหาอำนาจทั้งสองประเทศออกไปจากภูมิภาคแล้ว และแผ่ขยายอิทธิพลลงมาในทะเลจีนใต้

ประเทศภายนอกภูมิภาคนอก เช่น สหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียต และญี่ปุ่น ซึ่งก่อน ค.ศ. 1995 ไม่ได้ให้ความสนใจในปัญหาหมู่เกาะสแปรตลีมากนัก แต่ต่อมาเมื่อจีนและเวียดนาม เพิ่มการครอบครองเกาะต่างๆ ปรับปรุงกองทัพให้ทันสมัย และจีนขู่ว่าจะใช้กำลังทางทหารหากได้วันหยุดยาสแยกตัวเป็นเอกราชจากจีน สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่นจึงให้ความสนใจปัญหาในทะเลจีนใต้มากขึ้น

นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 เป็นต้นมา สหรัฐอเมริกา กลับมาให้ความสนใจต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากขึ้น โดยพยายามปรับความสัมพันธ์กับประเทศที่เป็นศัตรูกับจีนคือ ประเทศเวียดนามและอินเดีย ต้องการรื้อฟื้นความสัมพันธ์ทางทหารกับประเทศอาเซียน และพยายามที่จะจัดตั้งองค์การความร่วมมือทางทหารใหม่ระหว่างสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ประเทศฟิลิปปินส์ และไทย

เมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 2000 รัฐมนตรีกลาโหมสหรัฐอเมริกาในขณะนั้นคือ นายวิลเลียม โคเฮน (William Cohen) ได้เดินทางไปเยือนประเทศเวียดนามอย่างเป็นทางการ และเสนอให้สหรัฐอเมริกา และประเทศเวียดนามมีความร่วมมือทางทหารต่อวัน ในปีเดียวกัน ประธานาธิบดี บิลล์ คลินตัน ได้เดินทางไปเยือนอินเดียครั้งแรกใน 22 ปีในประวัติศาสตร์ของผู้นำสหรัฐอเมริกา เพื่อกระชับความสัมพันธ์ทั้ง ๆ ที่สหรัฐอเมริกา ได้ประกาศคว่ำบาตรอินเดียเมื่ออินเดียได้ทดลองอาวุธนิวเคลียร์ในปี ค.ศ. 1998 และไม่ยอมลงนามในสนธิสัญญาห้ามทดลองอาวุธนิวเคลียร์ ในเวลาเดียวกัน พลเรือเอก เดนนิส แบลร์ (Dennis Blair) ผู้บัญชาการทหารสูงสุดของสหรัฐอเมริกา ในแปซิฟิกได้เสนอให้สหรัฐอเมริกา ซ้อมรบร่วมทางทหารกับประเทศพันธมิตรทางทหารของตนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ภายใต้ชื่อ "Team Challenge" ประกอบด้วยสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ประเทศฟิลิปปินส์ และไทย แต่จะเปิดโอกาสให้ประเทศเวียดนามและแม้แต่จีนเข้าร่วมด้วยถ้าต้องการ

ถ้าจีนยังคงใช้กำลังทางทหารเข้ายึดครองหมู่เกาะสแปรตลีย์จากฟิลิปปินส์ และเวียดนาม สหรัฐ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ อาจแทรกแซงทางทหารโดยตรงหรือร่วมมือกันคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจและการเมืองกับจีน ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาประเทศของจีนและเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและการทหารอย่างมากในภูมิภาคนี้ในทางที่เป็นลบต่อจีน แม้ว่าจีนจะได้ครอบครองหมู่เกาะสแปรตลีย์ทั้งหมดก็ตาม

กล่าวโดยสรุป ปัญหาข้อพิพาทกรณีหมู่เกาะสแปรตลีย์นี้เกี่ยวพันและส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์แห่งชาติของประเทศมหาอำนาจต่างๆ โดยเฉพาะประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจอย่างประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น ซึ่งหากปัญหาข้อพิพาทดังกล่าวนี้ลุกลามขยายวงกว้างออกไป ประเทศมหาอำนาจทั้งสองประเทศนี้ อาจจะเข้ามาบีบบังคับหรือเข้ามาแทรกแซงปัญหาข้อพิพาทดังกล่าวนี้ เพื่อปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติของตน

ซึ่งจะส่งผลให้ปัญหาดังกล่าวขยายวงกว้างออกไปจนกลายเป็นสงครามระหว่างประเทศ และส่งผลกระทบต่อประชาคมระหว่างประเทศ โดยรวมทั้งในด้านเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศ

3.5 ผลกระทบของปัญหาข้อพิพาทต่อรัฐต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3.5.1 ในด้านเศรษฐกิจและการคมนาคม

การคมนาคมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ต้องใช้เส้นทางผ่านหมู่เกาะสแปรตลีย์เป็นหลักในการขนส่งสินค้าทั้งทางทะเลและทางอากาศ ดังนั้น หากเกิดปัญหาข้อพิพาทเหนือหมู่เกาะสแปรตลีย์ จะส่งผลให้เส้นทางการคมนาคมในภูมิภาคนี้ต้องหยุดชะงัก โดยเฉพาะการขนส่งทางน้ำซึ่งเป็นเส้นทางขนส่งวัตถุดิบที่สำคัญจาก อินโดนีเซีย มาเลเซีย และบรูไน ซึ่งเป็นประเทศที่มีการผลิตน้ำมันที่สำคัญในภูมิภาคนี้และจะต้องขนส่งผ่านเส้นทางในบริเวณหมู่เกาะสแปรตลีย์ เพื่อไปยังญี่ปุ่นและตลาดอื่นๆ เมื่อมีการสู้รบกันเกิดขึ้น มาเลเซีย บรูไน และอินโดนีเซีย ก็ไม่สามารถขนส่งน้ำมันออกไปต่างประเทศได้ นอกจากนี้ แหล่งขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติรอบชายฝั่งทะเลจีนใต้ จะต้องหยุดการดำเนินการ เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการสู้รบ ซึ่งส่งผลให้เกิดภาวะน้ำมันขาดแคลน และมีความต้องการน้ำมันและสินค้าสูงขึ้นจากภาวะสงคราม ส่งผลกระทบให้ราคาน้ำมันในตลาด รวมทั้งสินค้าที่ผลิตหรือมีวัตถุดิบจากประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีราคาสูงขึ้นมาก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของโลกอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติและมีวัตถุดิบซึ่งต้องพึ่งพาการขนส่งไปยังตลาดต่างๆ เช่น ในยุโรป และสหรัฐอเมริกา จึงต้องพึ่งพาการคมนาคมทางทะเลในภูมิภาคนี้อย่างมาก ประกอบกับบริเวณภูมิภาคนี้ มีช่องแคบต่างๆ มากมาย ปัญหาข้อพิพาทอาจส่งผลกระทบต่อเส้นทางการคมนาคมจนกระทั่งต้องปิดช่องแคบทำให้เกิดปัญหาการขนส่งต้องหยุดชะงัก การค้าขายซึ่งปกติมีมูลค่ากว่า 500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จะต้องหยุดชะงัก ซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศในภูมิภาคนี้อย่างมาก

3.5.2 ในด้านการเมืองและความมั่นคง

ความแตกต่างในเรื่องระบอบการปกครอง ทำให้ประเทศเวียดนามและรัฐชายฝั่งที่ไม่ได้ปกครองโดยระบอบคอมมิวนิสต์ ต่างก็ไม่ต้องการให้ประเทศจีนเข้าไปใกล้ชายฝั่งของตน และจากลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของหมู่เกาะสแปรตลี ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านการทหาร ดังเช่นที่ญี่ปุ่นเคยใช้หมู่เกาะสแปรตลีในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ด้วยเหตุนี้ประเทศเหล่านี้จึงพยายามเข้าครอบครองเกาะต่างๆ ของหมู่เกาะสแปรตลี ส่วนประเทศจีนต้องการแผ่ขยายอำนาจของตนตามนโยบายขยายอำนาจสู่ทะเลจีนใต้ ภายหลังจากที่ประเทศมหาอำนาจอย่างสหรัฐ และสหภาพโซเวียตได้ถอนทหารออกจากภูมิภาคนี้แล้ว เพื่อที่จีนจะได้เป็นมหาอำนาจในภูมิภาคนี้

จากปัญหาข้อพิพาทที่เกิดขึ้น จนกระทั่งมีการใช้กำลังทางทหารปะทะกันระหว่างจีนและเวียดนาม เมื่อวันที่ 14 มีนาคม ค.ศ.1988 หรือกรณีที่จีนละเมิดน่านน้ำของฟิลิปปินส์ และได้จับกุมเรือประมงของฟิลิปปินส์ แม้ว่าจะมีการใช้กำลังปะทะกันเกิดขึ้นไม่กี่ครั้งก็ตาม แต่ภายหลังจากที่เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น รัฐที่พิพาทก็ได้เคลื่อนไหว โดยมีการพัฒนาอาวุธยุทโธปกรณ์และสั่งซื้อเรือรบและเครื่องบินรบต่างๆ เป็นจำนวนมาก จีนได้เตรียมพร้อมทางทหาร โดยการเสริมกำลังทางอากาศ นำเครื่องบินทิ้งระเบิดพิสัยไกล มาประจำที่ฐานทัพจีนบนเกาะไหหลำและยังส่งเรือรบมายังหมู่เกาะสแปรตลี เวียดนามก็ได้นำเอาเครื่องบินรบและรถถังเข้ามาประจำการเพื่อการตอบโต้ ส่วนประเทศอื่นๆ ก็เพิ่มกำลังทางทหารเข้าประจำการบนเกาะต่างๆ ที่แต่ละฝ่ายยึดครองอยู่ เพื่อคุมเชิงไม่ให้มีการเข้ามาล่วงล้ำพื้นที่ที่ต่างก๊กกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือพื้นที่เหล่านั้น ทำให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เกิดภาวะตึงเครียด เนื่องจากเกรงว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นจะลุกลามและขยายวงกว้างออกไป เนื่องจากบริเวณที่มีข้อพิพาทมีความสำคัญในฐานะที่เป็นเส้นทางคมนาคมสายสำคัญด้วย

3.6 ผลกระทบของปัญหาข้อพิพาทต่อประเทศไทย

ประเทศไทยถึงแม้ว่าจะไม่ได้เป็นประเทศที่กล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีก็ตาม แต่ประเทศไทยก็ตั้งอยู่ในบริเวณที่ใกล้กับหมู่เกาะสแปรตลี โดยมีอ่าวไทยเป็นทะเลที่ติดต่อกับทะเลจีนใต้ ดังนั้น หากบริเวณหมู่เกาะสแปรตลีเกิดมีการใช้กำลังทางทหารต่อสู้กัน ประเทศไทยย่อมได้รับผลกระทบจากปัญหาข้อพิพาทดังกล่าว การพิจารณาผลกระทบของข้อพิพาทต่อประเทศไทย สามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

3.6.1 ผลกระทบในด้านการประมง

การพัฒนาของกองเรือประมงของประเทศไทยในปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าขึ้นมาก มีหลายครั้งที่เรือประมงของไทยได้ทำการประมงในบริเวณหมู่เกาะสแปรตลี หลังจากที่เริ่มมีการใช้กำลังทางทหารในปัญหาข้อพิพาทนี้ ในปีค.ศ. 1985 ฟิลิปปินส์ได้เคยยิงเรือลากอวนของไทยที่พลัดหลงเข้าไปในบริเวณหมู่เกาะคาลายัน (Kalayaan) ที่ฟิลิปปินส์กล่าวอ้างอธิปไตย จากเหตุการณ์ในครั้งนั้นส่งผลให้ฟิลิปปินส์คิดว่า จะมีกองเรือประมงของไทยล่องล้าเข้าไปในบริเวณที่พิพาทถึงในบริเวณที่จีนและเวียดนามได้กล่าวอ้างอธิปไตย ในแต่ละปีเรือประมงของไทยจำนวนนับพัน มักถูกจับกุมในน่านน้ำของเวียดนามและในบางครั้งก็ถูกจับในบริเวณที่มีการพิพาทกันในหมู่เกาะสแปรตลี⁵⁴ ดังนั้นหากปัญหาข้อพิพาทไม่ได้รับการแก้ไขแต่ลูกลมมากขึ้นจนถึงขั้นใช้กำลังทางทหาร เรือประมงของไทยซึ่งปกติจะออกไปทำการประมงในแถบทะเลจีนใต้ ก็ไม่สามารถทำการประมงได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการผลิตภัณฑจากทะเลของไทยเป็นอย่างมาก รวมทั้งราคาของสัตว์ทะเลก็จะเพิ่มสูงขึ้นอีกด้วย

3.6.2 ผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ

ถ้าปัญหาข้อพิพาทเหนือหมู่เกาะสแปรตลีลูกลมจนกระทั่งมีการใช้กำลังทางทหาร ประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ย่อมได้รับผลกระทบในด้านเศรษฐกิจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากการค้าระหว่างประเทศของไทยต้องพึ่งพาการขนส่งทางทะเล ประมาณ ร้อยละ 92 ของการนำเข้าและส่งออกของไทยต้องขนส่งทางทะเลผ่านทะเลจีนใต้ และไทยมีเรือสินค้าที่จะสามารถรองรับสินค้าเข้าออกได้เพียงร้อยละ 7 เท่านั้น เรือสินค้าต่างชาติอาจไม่ยอมเสี่ยงเข้าอ่าวไทย หรือเพิ่มค่าระวางและค่าบริการต่างๆ ทำให้สินค้าที่ไทยต้องนำเข้าเกิดการขาดแคลนและมีราคาสูงขึ้นมาก โดยเฉพาะน้ำมัน ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสินค้าสูงขึ้นมาก

ในด้านการส่งออก ไทยจะส่งสินค้าสินค้าไปยังตลาดต่างประเทศไม่ได้หรือส่งได้แต่ไม่ทันกำหนด และราคาต้นทุนสูงขึ้นซึ่งอาจทำให้สูญเสียตลาดการค้า และประเทศ

⁵⁴ Kavi Chongkittavorn, "The Spratly Disputes: Impact on the legion and Thailand," Paper Summits in the SEAPOL Seminar on The Topic of "The Spratly Disputes: Impact on the legion and Thailand" at Faculty of Law, Chulalongkorn University: Bangkok, Thailand, 1992 p. 5.

คู่ค้าก็อาจหันไปพิจารณาร่วมกันว่า จะลงทุนให้การคุ้มครองเส้นทางคมนาคมเส้นไหน ในระดับใด ออกไปไกลแค่ไหน จะคุ้มกันอย่างไร บริเวณใดจะทำตามลำพังหรือร่วมกับมิตรประเทศ

การขนส่งทางอากาศไปยังญี่ปุ่นก็ต้องเปลี่ยนเส้นทางบินไปยังจีนแล้ว จึงอ้อมไปญี่ปุ่น ซึ่งจะต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก รวมถึงการโดยสารไปยังฟิลิปปินส์ และบรูไนจะถูกตัดขาดทั้งทางทะเลและทางอากาศ

การขนส่งน้ำมันซึ่งเป็นวัตถุดิบที่สำคัญจากอินโดนีเซีย มาเลเซียและบรูไน ซึ่งเป็นประเทศที่มีการผลิตน้ำมันที่สำคัญในภูมิภาคนี้ จะต้องขนส่งผ่านเส้นทางในบริเวณหมู่เกาะสแปรตลีเพื่อไปยังญี่ปุ่นและตลาดอื่นๆ เมื่อมีการสู้รบกันเกิดขึ้น มาเลเซีย บรูไน และอินโดนีเซียจะไม่สามารถส่งน้ำมันเข้าสู่ตลาดโลกได้ ทำให้เกิดภาวะน้ำมันขาดแคลน ส่งผลให้ราคาน้ำมันในตลาดเพิ่มสูงขึ้นซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาคการผลิต สรรพารณูปโภคและการคมนาคมของไทย อย่างเห็นได้ชัด

นอกจากนี้เมื่อเกิดสงครามขึ้น โดยเฉพาะการเกิดสงครามในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มักจะมีผลกระทบต่อราคาสินค้าต่างๆ เกิดการกักตุนสินค้า ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยทั้งสิ้น

3.6.3 ผลกระทบในด้านความมั่นคง

ในกรณีที่จีนมีกำลังเหนือกว่าคู่ต่อสู้มาก เมื่อมีปัจจัยหรือเมื่อมีความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ประกอบกับแนวโน้มปัญหาหมู่เกาะสแปรตลีอาจจะลุกลามหาไม่สามารถตกลงกันได้โดยสันติวิธี บรรดาประเทศที่กล่าวข้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีจะเร่งรัดพัฒนากำลังรบทางเรือและทางอากาศอย่างจริงจัง เพื่อลดโอกาสที่จีนจะตัดสินใจใช้กำลังในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวลงให้มากที่สุด ทำให้ประเทศใกล้เคียงเช่นประเทศไทย สิงคโปร์ ต้องพัฒนากำลังรบตามไปด้วยเพื่อรักษาดุลกำลัง แต่การดำเนินการของไทย ต้องเผชิญกับอุปสรรคสำคัญในด้านเศรษฐกิจ และภาวะไร้ภัยคุกคามหลังสิ้นสุดสงครามเย็น รวมทั้งกระแสประชาธิปไตยที่มีการตรวจสอบ การจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศมากขึ้น⁵⁵

⁵⁵ คณะทำงานสนับสนุนคณะกรรมการการศึกษาปัญหาในระดับยุทธศาสตร์และนโยบายกองทัพเรือ ประจำปี 2542 คณะที่ 1, "ปัญหาทะเลจีนใต้ กับผลกระทบต่อยุทธศาสตร์และโครงสร้างกำลังรบของไทย," รวมบทความการศึกษาปัญหายุทธศาสตร์และนโยบายกองทัพเรือ (กองโองการพิมพ์ กรมสารบรรณทหารเรือ, 2543) หน้า 168.

3.6.4 ผลกระทบในด้านการเมืองระหว่างประเทศ

ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกของอาเซียน และเป็นประเทศที่มีความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศจีนอย่างแน่นแฟ้น ประเทศไทยต้องมีความมั่นใจในบทบาทของตนในกรณีพิพาท มิฉะนั้นในอนาคต หากการละเมิดของเรือประมงไทยในบริเวณที่พิพาทอาจถูกใช้เป็นข้ออ้างในการเจรจาต่อรอง ไม่โดยเวียดนามก็โดยจีน เพื่อที่จะดึงให้ไทยสนับสนุนในขณะเดียวกัน เรือลากอวนของไทยก็ต้องหลีกเลี่ยงการล่องลำเข้าไปในน่านน้ำที่มีการพิพาทกันด้วย⁵⁶

ภาคอาเซียนสี่ประเทศที่กล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลี คือ มาเลเซีย บรูไน ฟิลิปปินส์และเวียดนาม รวมทั้งอินโดนีเซียซึ่งเกรงว่า พื้นที่ที่จีนกล่าวอ้างอธิปไตยในทะเลจีนใต้จะครอบคลุมแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติขนาดใหญ่บริเวณเกาะนาตุนาด้วย ประเทศเหล่านี้อาจนำไปสู่ภาวะความขัดแย้งกับประเทศจีนซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสีย ดังนั้นไทยจึงต้องพัฒนากำลังอำนาจของชาติทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และการทหารให้เข้มแข็งเพียงพอที่จะกล้าดำเนินนโยบายทางการเมืองที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างแท้จริง⁵⁷

⁵⁶ เรื่องเดียวกัน., หน้า. 6.

⁵⁷ เรื่องเดียวกัน., หน้า. 167.